

กลุ่มด้วยใจ

สถานการณ์ สิทธิมนุษยชน

ในจังหวัดชายแดนใต้ ประเทศไทย

2561

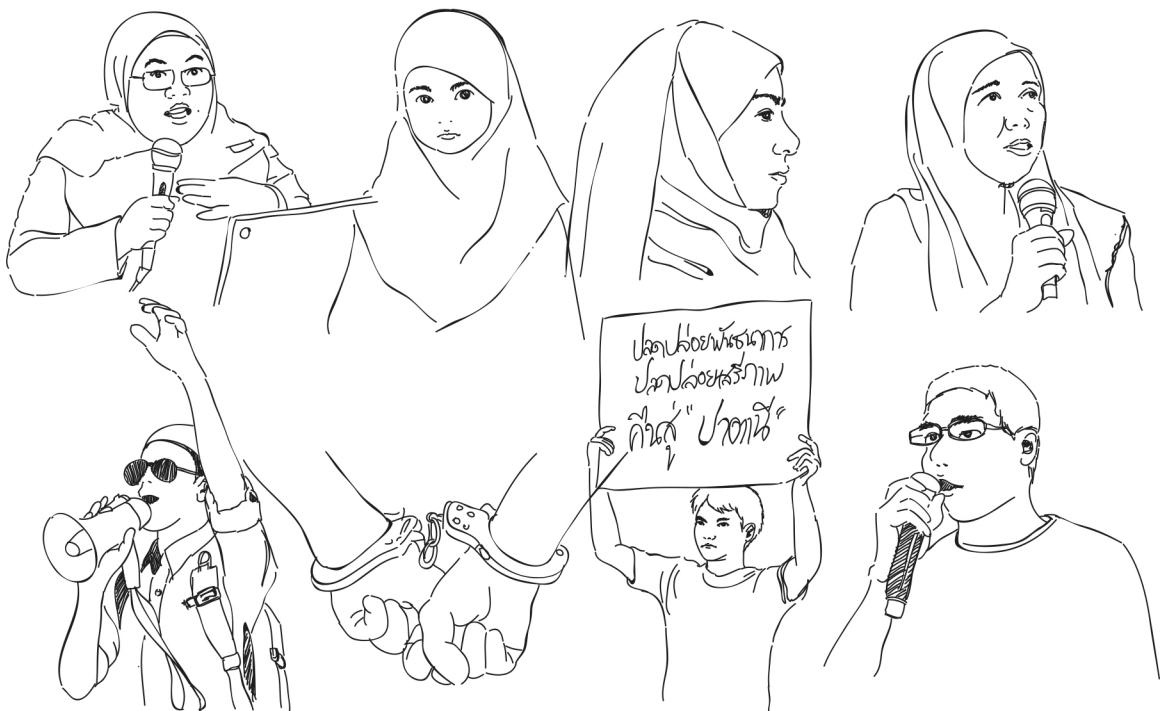

กลุ่มด้วยใจ

สถานการณ์ สิทธิมนุษยชน

ในจังหวัดชายแดนใต้ ประเทศไทย

2561

สถานการณ์ สิทธิมนุษยชน

ในจังหวัดชายแดนใต้ ประเทศไทย

2561

คำนำ

รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนประจำปี 2562 จัดทำโดยกลุ่มด้วยใจเพื่อนำเสนอสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนใต้ จากการบันทึกข้อมูลโดยกลุ่มด้วยใจและแหล่งข้อมูลต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วยสถานการณ์ด้านสิทธิเด็ก สิทธิสตรี การป้องกันการทรมาน การสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย และการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ การจัดทำรายงานนี้เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การแก้ปัญหาในจังหวัดชายแดนใต้ ประชาชนทั่วไป และ ภาคประชาสังคม ได้นำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาคาการละเมิด สิทธิมนุษยชนในจังหวัดชายแดนใต้และสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนต่อไป หากมีข้อเสนอแนะประการใด ผู้จัดทำขอรับไว้ด้วยความขอบพระคุณยิ่ง

กลุ่มด้วยใจ
15 กุมภาพันธ์ 2562

สารบัญ

บทนำ	หน้า
1. สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในจังหวัดชายแดนใต้	7
1.1 สิทธิเด็ก	9
1.2 การซ้อมทรมาน	29
1.3 การข่านอกระบบกฎหมาย	39
1.4 สิทธิและเสรีภาพประชาชนและ การเข้าถึงความยุติธรรม	42
1.5 ผู้หญิงในสถานการณ์ความไม่สงบ	45
1.6 นักปกป้องสิทธิมนุษยชน	49
2. ปัญหาอุปสรรคและความท้าทาย	51
3. ข้อเสนอแนะ	51

1. สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้

สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้จากรายงานของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 จนถึงเดือน 31 ธันวาคม 2561 มีจำนวนเหตุการณ์ไม่สงบจำนวน 20,163 เหตุการณ์ มีผู้เสียชีวิตจำนวน 6,921 คนและได้รับบาดเจ็บจำนวน 13,511 คน จากจำนวนผู้ที่ได้รับผลกระทบเชิงกายภาพพบว่าสถานการณ์มีแนวโน้มที่ลดลงทั้งจำนวนเหตุการณ์ซึ่งมีจำนวนเหตุการณ์จนถึงเดือนธันวาคม 548 เหตุการณ์ จำนวนผู้เสียชีวิต 218 คน และจำนวนผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ 265 คน เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2560 ที่มีผู้เสียชีวิตจำนวน 235 คน และได้รับบาดเจ็บจำนวน 356 คน โดยเหตุการณ์ในปี 2561 ความรุนแรงมีจำนวนเหตุการณ์ที่มากในเดือนพฤษภาคมหรือช่วงเดือนรอมฎอนและทำให้จำนวนผู้เสียชีวิตและผู้ที่ได้รับบาดเจ็บเพิ่มขึ้นสูงด้วยเช่นเดียวกัน

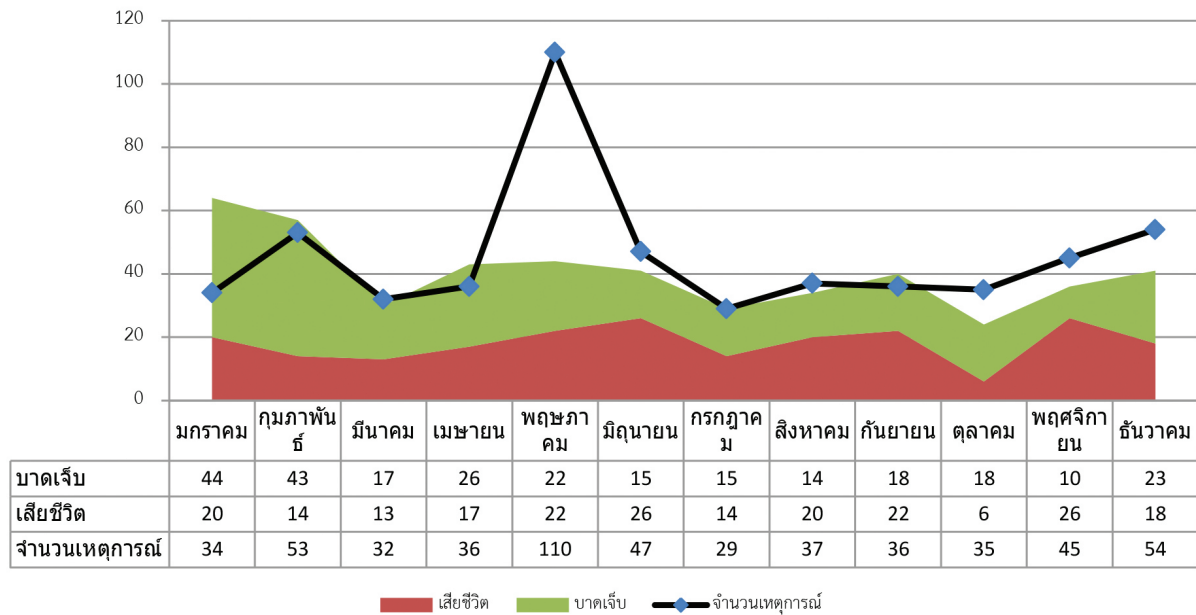
□ ตารางแสดงจำนวนเหตุการณ์และผู้ที่ได้รับผลกระทบ
 จากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ปี 2561

เดือน	จำนวนเหตุการณ์	เสียชีวิต	บาดเจ็บ
มกราคม	34	20	44
กุมภาพันธ์	53	14	43
มีนาคม	32	13	17
เมษายน	36	17	26
พฤษภาคม	110	22	22
มิถุนายน	47	26	15
กรกฎาคม	29	14	15
สิงหาคม	37	20	14
กันยายน	36	22	18
ตุลาคม	35	6	18
พฤศจิกายน	45	26	10
ธันวาคม	54	18	23
รวม	548	218	265

ข้อมูลจาก Deep South Watch (ธันวาคม 2562)

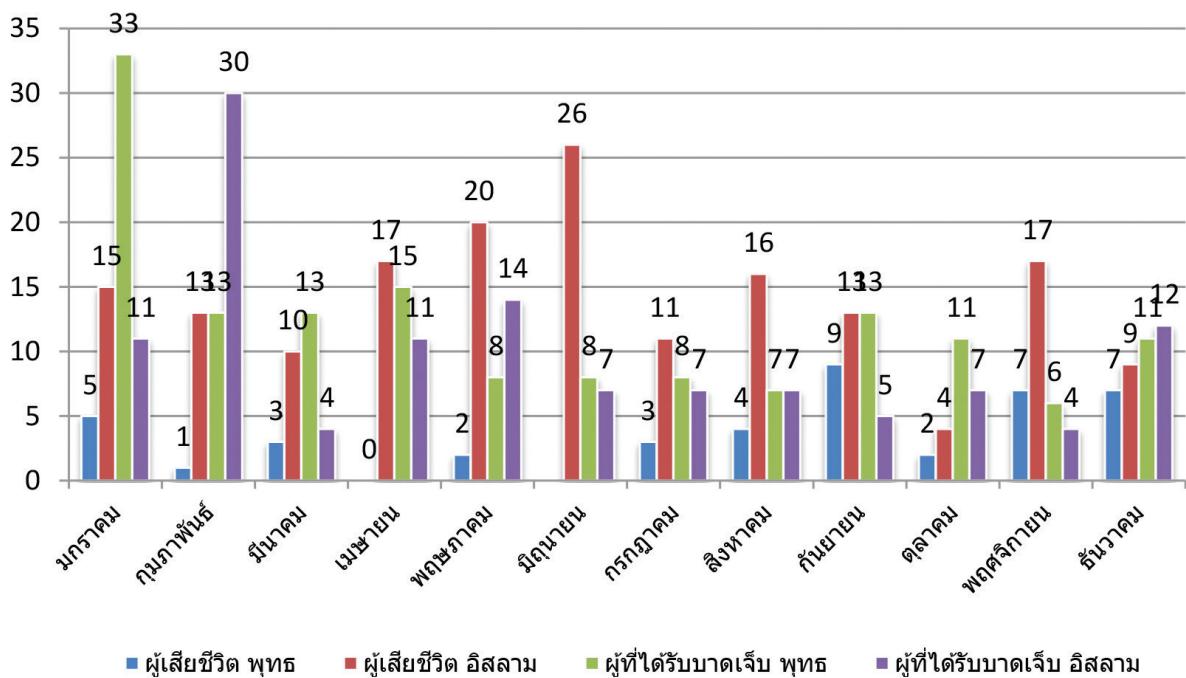
□ กราฟแสดงแนวโน้มสถานการณ์ความไม่สงบปี 2561

□ จำนวนผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บแยกประเภทตามศาสนา ข้อมูลจาก Deep South

เดือน	ผู้เสียชีวิต		ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ	
	พุทธ	อิสลาม	พุทธ	อิสลาม
มกราคม	5	15	33	11
กุมภาพันธ์	1	13	13	30
มีนาคม	3	10	13	4
เมษายน	0	17	15	11
พฤษภาคม	2	20	8	14
มิถุนายน		26	8	7
กรกฎาคม	3	11	8	7
สิงหาคม	4	16	7	7
กันยายน	9	13	13	5
ตุลาคม	2	4	11	7
พฤศจิกายน	7	17	6	4
ธันวาคม	7	9	11	12
รวม	43	171	146	119
ร้อยละ	20.09	79.91	55.09	44.91

ข้อมูลจาก Deep South Watch (ธันวาคม 2562)
หมายเหตุ:ไม่สามารถระบุศาสนาผู้เสียชีวิตได้จำนวน 4 คน

จากสถิติที่นำเสนอโดยศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบเมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บตามการนับถือศาสนาพบว่าผู้ที่เสียชีวิตที่นับถือศาสนาพุทธมีจำนวน 43 คนคิดเป็นร้อยละ 20.09 และผู้ที่เสียชีวิตเป็นมุสลิมจำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 79.91 และไม่สามารถระบุศาสนาของผู้เสียชีวิตได้จำนวน 4 คน จากตัวเลขผู้ที่ได้รับผลกระทบปรากฏว่าเป็นไปตามสัดส่วนประชากรที่นับถือศาสนาพุทธและมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ซึ่งประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ของ 3 จังหวัดชายแดนใต้ประกอบด้วยจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส โดยมีประชากรรวม 1.95 ล้านคน ส่วนใหญ่ร้อยละ 83 นับถือศาสนาอิสลาม¹ แสดงให้เห็นว่าทุกคนที่อยู่ในพื้นที่ขัดแย้งได้รับผลกระทบไม่แตกต่างกัน

1.1 สถานการณ์สิทธิเด็กในจังหวัดชายแดนใต้

ผลกระทบโดยตรง เด็กได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต

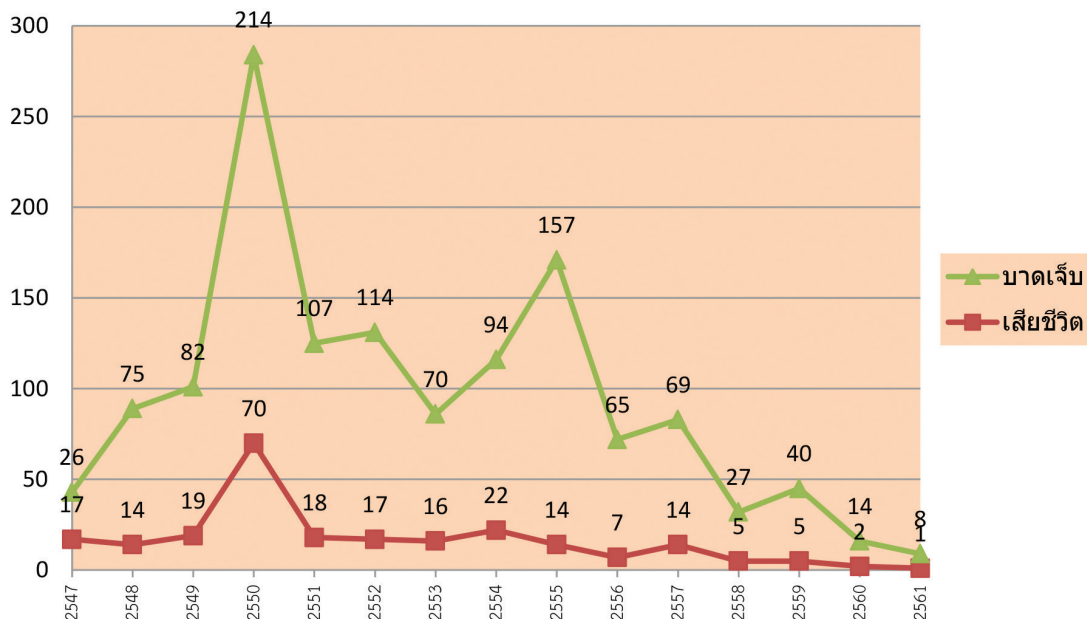
ในปี 2561 เริ่มต้นปีมีกรณีที่ทำให้เด็กได้รับบาดเจ็บในปีนี้ส่วนใหญ่คือกรณีระเบิด โดยเฉพาะการเกิดระเบิดหน้าหรือใกล้บริเวณโรงเรียนทั้งที่อำเภอเมือง อำเภอยะลา จังหวัดยะลา และอำเภอหะริ่ง จังหวัดปัตตานี ซึ่งทำให้เด็กได้รับบาดเจ็บเล็กน้อยจำนวน 5 คน ในเดือนกุมภาพันธ์ระหว่างวันที่ 6 11 และ 15 ผู้กระทำความผิดคือเจ้าหน้าที่ที่ให้การคุ้มครองครูและนักเรียนในช่วงเช้าแต่ก็ส่งผลให้เด็กได้รับบาดเจ็บ แต่เหตุการณ์ที่ทำให้เด็กเสียชีวิตคือกรณี

¹ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง (ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2558)

เกิดการยิงซึ่งในปี 2561 เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวที่อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาสและทำให้มีเด็กเสียชีวิต 1 คนโดยเด็กได้เดินทางไปกับแม่และมีการลอบยิงพร้อมทั้งขโมยรถจักรยานยนต์ไปด้วย

ปี	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	พิการ	กำพร้า
2547	17	26	2	576
2548	14	75	1	666
2549	19	82	3	761
2550	70	214	10	1201
2551	18	107	2	719
2552	17	114	2	635
2553	16	70	5	516
2554	22	94	2	525
2555	14	157	6	447
2556	7	65	1	465
2557	14	69	2	224
2558	5	27	0	147
2559	5	40	0	117
2560	2	14	0	9
2561	1	8	1	75
รวม	238	1151	37	7073

ข้อมูลจาก ศูนย์ประสานงานวิชาการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้ (ศวชต.) (ธันวาคม 2561)

□ จำนวนเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ปี 2561

ลำดับที่	วันที่	เพศ	ที่เกิดเหตุ	ชื่อ	เหตุการณ์	อายุ	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	DNA
1	1/1/2018	ชาย	ยะลา	ด.ช.ดิน (นามสมมติ)	ตรวจ	4			1
2	27/1/2018		ปัตตานี	ไม่ทราบข้อมูล แน่ชัด	ตรวจ	1			1
3	6/2/2018		ยะลา	ไม่ทราบข้อมูล แน่ชัด	ระเบิด			1	
4	15/2/2018	หญิง	ปัตตานี	ด.ญ.อฝวดีทิพย์ มูลอ	ระเบิด			1	
5	15/2/2018	หญิง	ปัตตานี	ด.ญ.อวาตีฟ มูลอ	ระเบิด			1	
6	15/2/2018	หญิง	ปัตตานี	ด.ญ.อวาตีฟ มูลอ	ระเบิด			1	
7	15/2/2018	หญิง	ปัตตานี	ด.ญ. ยัสมีน เปาะอีแต	ระเบิด			1	
8	11/8/2018	หญิง		ด.ญ.อัจฉริยา แก่นเรือง	ยิง	14	1		
รวม							1	5	2

ข้อมูล: กลุ่มวิจัยใจ

 ผลกระทบทางอ้อม
การศึกษาของเด็ก

จากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ นอกเหนือไปจากการสูญเสียบิดามารดาแล้ว การกระทำบางอย่างก็ส่งผลกระทบต่อการละเมิดสิทธิเด็กในด้านการพัฒนาเด็กไม่ว่าจะเป็น การลอบสังหารครู หรือการลอบสังหารเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงที่ทำหน้าที่คุ้มครองครูระหว่างการเดินทางมาสอนนักเรียน ซึ่งกรณีนี้ไม่เพียงแต่เกิดขึ้นกับหน่วยงานของรัฐเท่านั้น การลอบสังหารครูที่ทำหน้าที่สอนศาสนาให้กับนักเรียนมุสลิมหรือครูตาดีกาก็ตกเป็นเป้าหมายของการลอบสังหารหรือการจับกุมควบคุมตัวครูตาดีกา การเพิกถอนสถานศึกษาของเด็กได้ตัดโอกาสเด็กในจังหวัดชายแดนใต้จากการศึกษา อย่างไรก็ตามการเพิกถอนสถานศึกษามีแนวโน้มที่ดีขึ้นคือตัวเลขเริ่มลดลงอย่างต่อเนื่องหรือไม่มีเปลี่ยนแปลงในช่วง 2 ปี ที่ผ่านมา

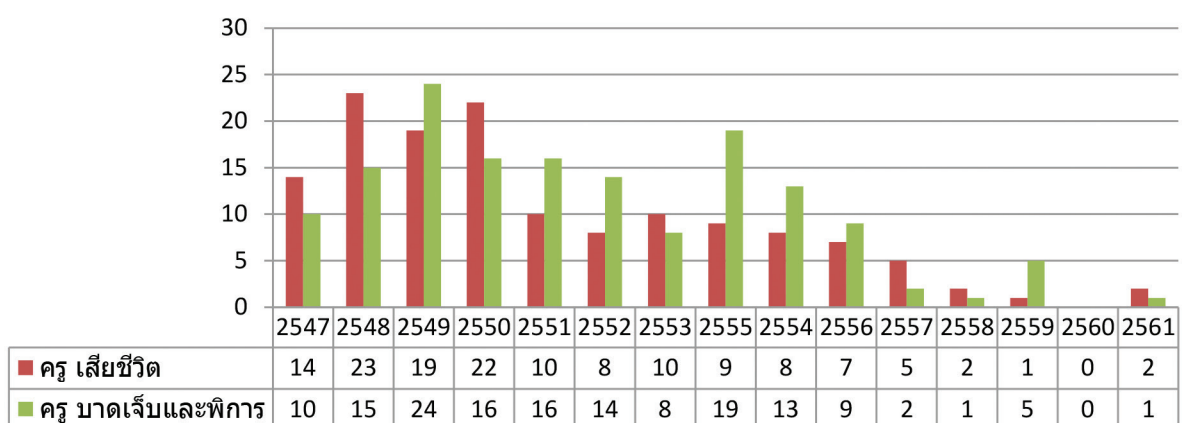

□ ตารางแสดงจำนวนครูที่เสียชีวิตและบาดเจ็บจากสถานการณ์ความไม่สงบ

ปี	ชาย		หญิง	
	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	บาดเจ็บ
2547	12	8	-	4
2548	21	17	-	2
2549	18	11	7	10
2550	15	7	7	10
2551	13	9	1	2
2552	8	3	4	2
2553	10	6	1	3
2554	5	4	2	10
2555	4	4	4	4
2556	4	10	6	-
2557	4	-	5	3
2558	3	-	-	1
2559	2	3	1	3
2560	2	-	-	-
2561	2	-	-	1
รวม	123	82	38	55

ข้อมูลจาก Deep South Watch(ธันวาคม 2562)

□ แผนภูมิแสดงจำนวนครูที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ

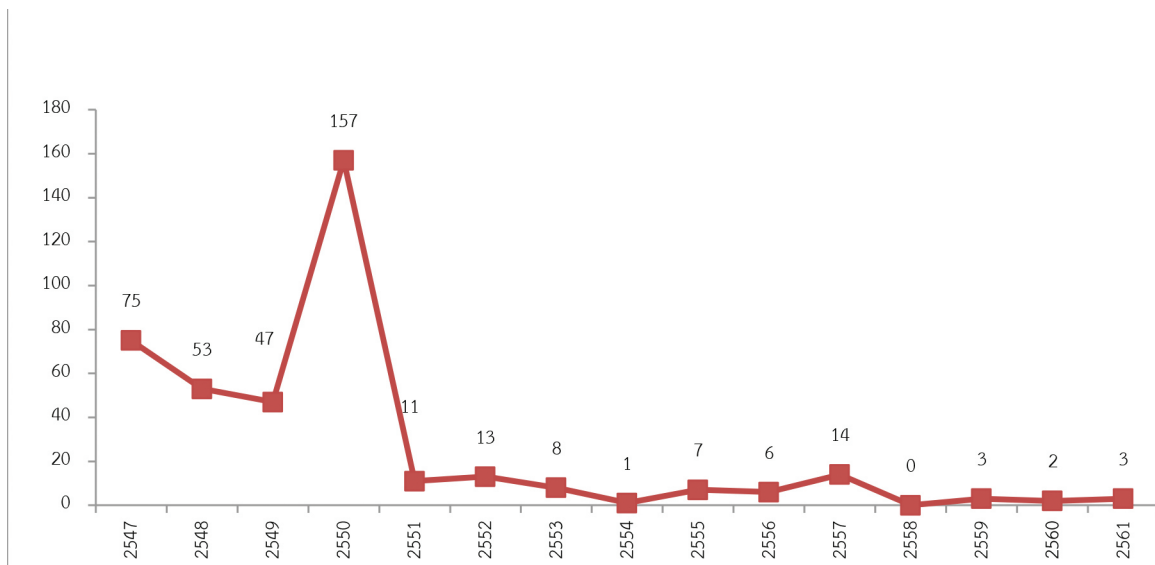

โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ถูกทำลาย

เหตุการณ์โรงเรียนถูกเผาตั้งแต่ปี 2547 จนถึง 2561 มีจำนวนทั้งสิ้น 397 โรงเรียน แต่การเผาโรงเรียนหรือสถานศึกษามีจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัดตั้งแต่ 2551 และต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยอาจเกิดจากการวางมาตรการป้องกันของหน่วยงานความมั่นคงของรัฐและความร่วมมือร่วมใจของชุมชนในการป้องกันโรงเรียนของชุมชน

□ แผนภูมิแสดงจำนวนโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ถูกทำลาย

ข้อมูลจาก Deep South Watch (ธันวาคม 2562)

โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล

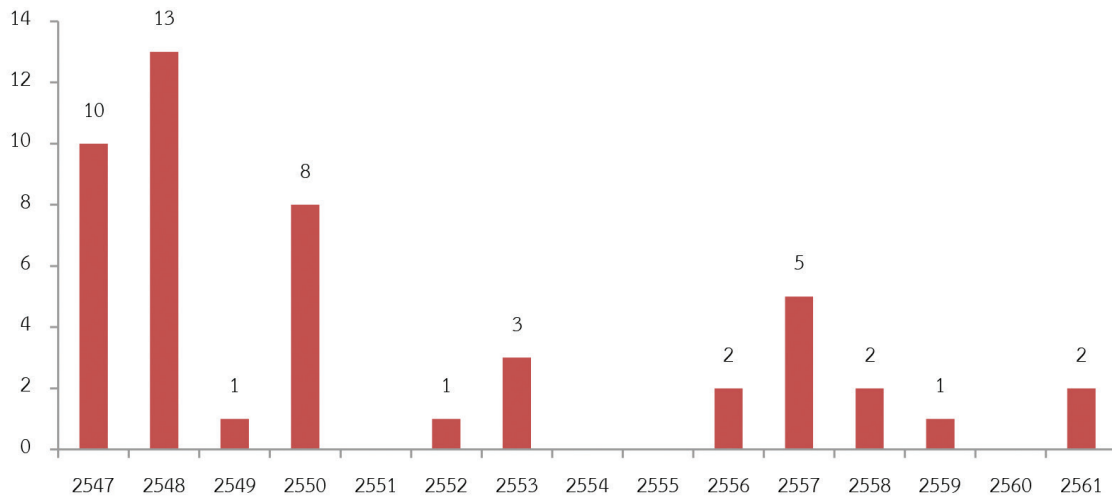
ในปีนี้ได้เกิดปรากฏการณ์เกิดสภาวะโรคหัดระบาดและทำให้มีเด็กเสียชีวิตเพราะไม่ได้รับการฉีดวัคซีนโดยมีสาเหตุจากการปฏิเสธการฉีดวัคซีนเพราะความเชื่อทางศาสนาและการไม่มั่นใจว่าการฉีดวัคซีนจะเกิดผลดีอย่างไร นอกเหนือไปจากปัญหาเรื่องวัคซีนแล้วสถานพยาบาลยังมีการถูกทำลายจากสถานการณ์ความไม่สงบด้วยเช่นกันโดยเหตุการณ์การเผาทำลายสถานพยาบาลตั้งแต่ปี 2547 จนถึงปี 2561 มีจำนวน 46 โรง นอกจากนี้ยังเกิดกรณีที่กองกำลังติดอาวุธใช้โรงพยาบาลเป็นสถานที่เพื่อการโจมตีเจ้าหน้าที่รัฐดังกรณีช่วงค่ำวันศุกร์ที่ 28 ธ.ค. 61 กองกำลังติดอาวุธได้เข้าไปในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกาลิซา อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาสและได้จับตัวเจ้าหน้าที่ 4 คนและดำเนินการโจมตีฐาน ชคต. ซึ่งอยู่ติดกับโรงพยาบาลดังกล่าว²

² สืบค้นจาก <https://www.isranews.org/content-page/67-south-slide/72461-kalisa.html>

□ แผนภูมิโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่ถูกทำลายตั้งแต่ปี 2547-2561

จำนวนสถานพยาบาลที่ถูกทำลาย

ข้อมูลจาก Deep South Watch (ธันวาคม 2562)

การตรวจเก็บดีเอ็นเอ

การเก็บดีเอ็นเอเจ้าหน้าที่ที่มีเจตนาในการนำมาใช้เพื่อเป็นหลักฐานในการกล่าวหาบุคคลมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดหรือไม่โดยการนำดีเอ็นเอมาเปรียบเทียบกับดีเอ็นเอที่พบในที่เกิดเหตุ ในกรณีที่มีการเก็บดีเอ็นเอเด็กสืบเนื่องจากพ่อหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กยังไม่เคยมีประวัติการเก็บดีเอ็นเอมาก่อนและหลบหนีไปจึงต้องเก็บจากคนในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดเด็กจึงถูกเก็บดีเอ็นเอ ทั้งนี้การเก็บดีเอ็นเอเด็กยังคงเกิดขึ้นทั้งจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารเช่นในกรณีอำเภอธารโตตามรายละเอียดที่จะกล่าวต่อไปนี้ ในบางกรณีมีการเก็บดีเอ็นเอเด็กที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลต้องสงสัยดังกรณีที่เกิดขึ้นที่อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

“เหตุการณ์ที่ 1 เด็ก 4 ขวบที่บ้านแรอ

วันที่ 1 มกราคม 2561 เวลา 18:20 น. ต.บ้านแรอ อ. ธารโต จ.ยะลา เจ้าหน้าที่จำนวน 12 ถึง 15 นาย เดินทางมาด้วยรถกระบะสองคันรถใส่เสื้อยืดสีดำกางเกงยีนส์เจ้าหน้าที่เข้ามาปิดล้อมด้วยอาวุธครบมือเรียกคนในบ้านและถามว่าอยู่กับที่คนและเจ้าหน้าที่ได้ขอดูสำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประชาชนของนางสาว นี (นามสมมติ) อายุ 22 ปี หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่จึงขอเข้าไปตรวจค้นในบ้านโดยที่ไม่ได้มีหมายค้นอะไร หลังจากที่เจ้าหน้าที่ตรวจค้นเสร็จจึงขอตรวจดีเอ็นเอลูกคือ ดิน อายุ 4 ขวบ เจ้าหน้าที่ไม่ได้แจ้งให้ทราบว่าการมาตรวจค้นใคร³

“

เหตุการณ์ 2 เด็ก 1 ขวบที่บางเขา

เมื่อเวลา 3:45 ในวันหนึ่งของเดือน มกราคม 2561 ที่ อ.หนองจิก ต.บางเขา มีเจ้าหน้าที่ 5-6 คันรถมาจอดที่หน้าบ้าน เจ้าหน้าที่แต่งกายชุดดำ มีปิดหน้าบางคน เมื่อเจ้าของบ้านซึ่งประกอบไปด้วยลูกสาว พ่อที่เป็นโต๊ะอีหม่ามและหลานๆ และลูกของลูกสาวที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันได้ยินเสียงรถจอด จึงแอบดูที่หน้าต่าง เจ้าหน้าที่ก็ตะโกนบอกว่าเป็นเจ้าหน้าที่ในเวลานั้นในบ้านพ่อมีอายุ 70 กว่าปี ลูกของลูกสาวอายุ 1 ขวบ และหลานๆ อีก 3 คน อายุระหว่าง 8-11 ปี เมื่อลูกสาวสอบถามเจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้ชี้แจงว่ามาด้วยเรื่องอะไร ไซ้กฎหมายอะไร เมื่อสอบถามไปว่ามาทำอะไร เจ้าหน้าที่ก็ตอบว่าให้ไปคุยกับหัวหน้า เมื่อเจ้าหน้าที่เห็นรูปหลานเจ้าของบ้านซึ่งอาศัยอยู่ที่จังหวัดสงขลาเจ้าหน้าที่ก็บอกว่ามาหาหลานชื่อ นายไซ เจ้าของบ้านจึงถามกลับไปว่าหลานทำผิดอะไร เจ้าหน้าที่ก็บอกว่าบอกไม่ได้ สักพักเจ้าหน้าที่ก็ไม่พอใจและบอกว่าถ้าพูดไม่รู้เรื่องจะให้ไปโรงพักและปล่อยให้เด็กร้อง ขณะที่เจ้าหน้าที่ได้ตรวจค้นบ้าน ลูกของลูกสาวเจ้าของบ้านที่อายุ 1 ขวบถูกก็ถูกตรวจดีเอ็นเอไปแล้วครั้งหนึ่ง ต่อมาเจ้าหน้าที่ผู้หญิงที่มาตรวจก็เดินเข้ามาในบ้านอีกครั้งและบอกกับลูกสาวเจ้าของบ้านว่า “ขอโทษนะขอตรวจลูกกะอีกครั้ง” แล้วเจ้าหน้าที่หญิงก็ตรวจดีเอ็นเอลูกของลูกสาว⁴ ”

⁴ สัมภาษณ์ลูกสาวเจ้าของบ้านเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2561

การตรวจเก็บ DNA เด็กนักเรียนโรงเรียนบางกวิทยา

นอกจากนี้ ยังมีกรณีการตรวจเก็บ DNA เด็กนักเรียนโรงเรียนบางกวิทยา ซึ่งสืบเนื่องจากการที่เจ้าหน้าที่ทหารได้ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้าดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์กล่าวหาโรงเรียนดังกล่าวเรื่องทุจริตเงินสนับสนุนจากภาครัฐ ต่อมาจึงได้มีการตรวจค้นโรงเรียนหลายครั้ง โดยในการตรวจค้นมีการนำอาวุธเข้าไปในโรงเรียนและมีการตรวจเก็บดีเอ็นเอเด็กในโรงเรียนทั้งหมด⁵ และมีการจับกุมควบคุมตัวครูและผู้บริหารโรงเรียนเพื่อซักถามอีกด้วย อย่างไรก็ตาม มีเรื่องที่น่าย่นดีสำหรับปี 2561 คือไม่มีเด็กถูกควบคุมตัวโดยกฎหมายพิเศษและไม่มีการดำเนินคดีเด็กในคดีความมั่นคง

□ ตารางแสดงจำนวนเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ ในจังหวัดชายแดนใต้ในปี 2548-2560

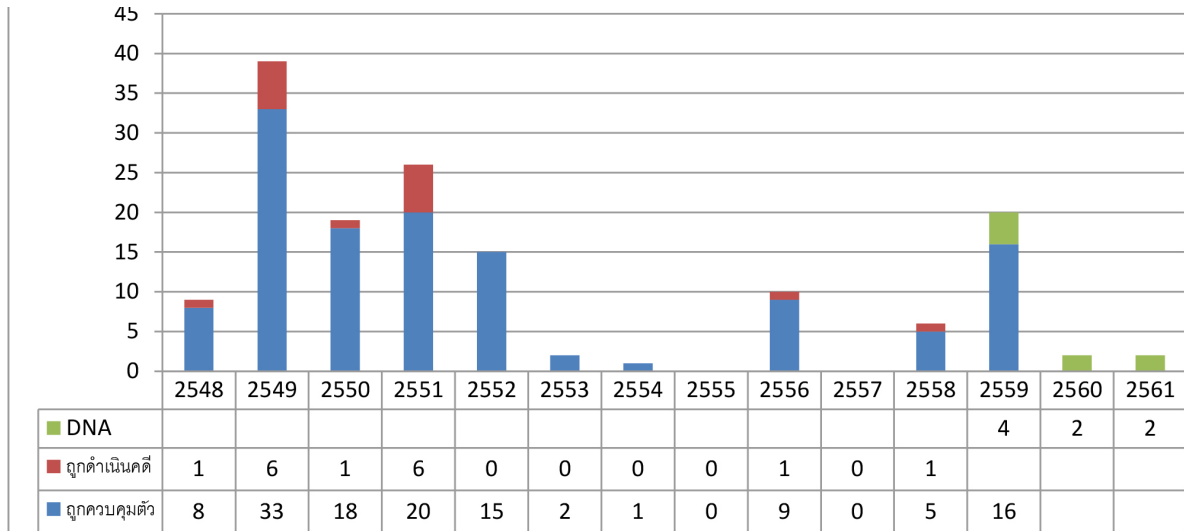
ปี	เด็กที่ถูกควบคุมตัว	เด็กที่ถูกดำเนินคดี	DNA
2548	8	1	0
2549	33	6	0
2550	18	1	0
2551	20	6	0
2552	15	0	0
2553	2	0	0
2554	1	0	0
2555	0	0	0
2556	9	1	0
2557	0	0	0
2558	5	1	0
2559	16	0	4
2560	0	0	2
2561	0	0	2
รวม	127	16	8

ข้อมูลจาก ศูนย์ประสานงานวิชาการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้ (ศวชต) (ธันวาคม 2561)

⁵ สัมภาษณ์นักเรียนโรงเรียนบางกวิทยาวันที่ 28 ตุลาคม 2561

□ แผนภูมิแสดงจำนวนเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย
ในจังหวัดชายแดนใต้ปี 2548-2560

**ปฏิบัติการทหารภายในโรงเรียน
ทหารเข้าไปทำกิจกรรมในโรงเรียนตาดีกา**

จากการติดตามนโยบายภาครัฐที่มีผลกระทบต่อเด็กโดยเครือข่ายปกป้องคุ้มครองเด็กพบว่าในปี 2560 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันเจ้าหน้าที่ทหารได้ประสานกับผู้รับผิดชอบโรงเรียนตาดีกาเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทหารดำเนินการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับหน้าที่พลเรือนให้กับเด็กในโรงเรียนตาดีกาซึ่งเป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 5-12 ปี โดยในช่วงปลายปีเริ่มมีภาพเจ้าหน้าที่ทหารแต่งกายด้วยชุดเครื่องแบบและพกพาอาวุธปืนไปในโรงเรียนตาดีกาประมาณ 6-7 คน เพื่อไปทำกิจกรรมกับเด็กที่โรงเรียนตาดีกาปรากฏในสื่อออนไลน์ ซึ่งการเข้าไปปฏิบัติงานและการบันทึกข้อมูลของเจ้าหน้าที่ทหารกระทำเฉพาะโรงเรียนตาดีกาทหารได้เข้าไปทำกิจกรรมในโรงเรียนตาดีกาอย่างต่อเนื่องโดยเข้าไปอธิบายเรื่องสุขภาพ แต่ทำให้เด็กไม่สามารถเรียนศาสนาได้อย่างเต็มที่ บางโรงเรียนมีการเข้าไปเยี่ยมพบปะนักเรียนทุกอาทิตย์⁶ ในบางโรงเรียนมีการขอข้อมูลนักเรียนและครูอีกด้วย

⁶ กรณีโรงเรียนตาดีกาที่ตำบลอาเนาะรู

“

เหตุการณ์เจ้าหน้าที่เข้าไปขอรายชื่อครูผู้สอนและถ่ายรูปนักเรียน

เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2561 ได้มีเจ้าหน้าที่ทหารจากหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ 22 เข้าไปในโรงเรียนตาดีกาบรูฮิสฮ้าน (เกาะแบน) หมู่ 4 ตำบล คลองใหม่ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี พร้อมด้วยอาวุธประจำกาย และได้มีการถ่ายภาพบัตรประชาชน ครูผู้สอน รายชื่อเด็ก และเด็ก ทั้งนี้โรงเรียนตาดีกาเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนศาสนาอิสลาม

”

เหตุการณ์
การประเพณีการร้องเพลงชาติที่โรงเรียน
เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561

“

การกล่าวหาโรงเรียน การปิดล้อมตรวจค้นโรงเรียน การจับกุมผู้ต้องสงสัยต่อหน้าเด็กนักเรียน

ปฏิบัติการทางความมั่นคงเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นสิ่งสำคัญแต่กระนั้นก็ตามจำเป็นที่จะต้องระมัดระวังผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากปฏิบัติการนั้นๆ ได้เช่นกรณีการจับกุมผู้ต้องสงสัยที่เป็นครูหรืออุสตาซต่อหน้าเด็กนักเรียนจำนวนมากทำให้เด็กตกใจ กลัว และมีทัศนคติเชิงลบต่อปฏิบัติการได้หรืออาจทำให้ผู้ต้องสงสัยได้รับความอับอายด้วยตนเองมีบทบาททางสังคมเมื่อไม่ได้ถูกดำเนินคดีแต่อย่างไรภาพจำเรื่องการถูกกล่าวหาก็ยังเป็นภาพจำที่ติดตัวตลอดไป เช่น คำว่า กลางวันครูเป็นอุสตาซ กลางคืนครูเป็นโจร

กรณีที่ 1 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการจับกุมผู้ต้องสงสัยขณะทำหน้าที่ขับรถรับส่งนักเรียนซึ่งมีอายุประมาณ 4-6 ขวบจำนวนมากและเมื่อครูผู้ช่วยร้องขอให้ส่งนักเรียนให้ครบก่อนนำตัวไปเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้นั่งประกบคนขับรถจนกระทั่งส่งเด็กนักเรียนเรียบร้อยแล้ว เหตุเกิดเมื่อเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 25 มกราคม 2561 เวลา 16.10 น. ได้มีเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจสกัดรถผู้ต้องสงสัย ณ ที่จุดตรวจทหารพรานวัดบ้านบ่อหิน ต. บ้านแหร อ.ธารโต จ.ยะลา ซึ่งผู้ต้องสงสัยชื่อ นายอาลี ยิมัน เป็นคนขับรถรับส่งนักเรียนอนุบาลโรงเรียนสุกรีศาสน์วิทยา อ.ธารโต จ.ยะลา และเจ้าหน้าที่ได้ขึ้นรถคันดังกล่าวตามควบคุมตัวคนขับรถและเจ้าหน้าที่อีกกลุ่มขับรถตามหลัง โดยในรถรับส่งนักเรียนมีนักเรียนอนุบาลและครูจำนวนหนึ่ง ซึ่งกำลังจะเดินทางกลับบ้านทำให้นักเรียนร้องไห้เพราะตกใจ แล้วเจ้าหน้าที่ก็นำตัวนายอาลี ยิมัน ไปยัง สภ.ธารโต ปัจจุบันไม่ได้ถูกดำเนินคดีแต่อย่างใด⁷

”

“

กรณีที่ 2 วันที่ 17 กันยายน 2561 เวลา 08:00 น เจ้าหน้าที่ทหาร ได้มาควบคุมตัวครูผู้ปกครองโรงเรียนบางกพิทยาเพื่อนำตัวไปชกถามต่อหน้านักเรียนในโรงเรียนกว่า 1,000 คน ทำให้ครูได้รับความอับอายซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพราะครั้งนี้เป็นครั้งที่ 2 ที่ครูผู้ปกครองถูกควบคุมตัว⁸

”

⁸ สัมภาษณ์ผู้บริหารเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2561

“ การตรวจสอบควบคุมโรงเรียนสอนศาสนา โรงเรียนอนุสรณ์เตรียมปัญญา

โรงเรียนอนุสรณ์เตรียมปัญญาตั้งอยู่ที่ตำบลท่าม่วง นิคมเทพา อำเภเทพา จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2561 เวลา 8:50-13:40 น. มีเจ้าหน้าที่นำโดย หัวหน้า จก. สงขลา พร้อมเจ้าหน้าที่แต่งกายชุดสีดำตามภาพจำนวน 20 คน และมีอักษรเขียนว่า CSI ที่เสื้อ มาที่โรงเรียนซึ่งในขณะนั้นมีนักเรียนชั้นอนุบาล-ประถม 6 และมีครูส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงมีครูผู้ชาย 3 คน เมื่อเจ้าหน้าที่มาถึงโรงเรียนเจ้าหน้าที่โรงเรียนก็ได้สอบถามว่ามีเอกสารมาแสดงหรือไม่ ปรากฏว่าไม่มีนำมาแสดงแต่ทางโรงเรียนก็ให้การต้อนรับและนำไปห้องประชุมเพื่อเสนอการดำเนินงานของโรงเรียนและให้เจ้าหน้าที่บอกวัตถุประสงค์ที่มา แล้วเจ้าหน้าที่ก็บอกว่าโรงเรียนมีความเชื่อมโยงกับโรงเรียนบางก กรณีปัญหาทางการเงิน เจ้าหน้าที่จึงตรวจเอกสารทั้งหมดของโรงเรียนมีเอกสารการเงิน การเรียนฟรีของนักเรียนและค่าอาหาร แต่ไม่พบหลักฐานการทุจริตแต่อย่างใด **ต่อมาเจ้าหน้าที่จึงได้มีหนังสือแจ้งกับทางโรงเรียนว่าโรงเรียนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดใดๆ** แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือ โรงเรียนถูกฟ้องร้องจากเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนในพื้นที่ และครู นักเรียนมีความหวาดกลัว เสียขวัญ ครูผู้ชายกังวลถึงความปลอดภัยของตนเอง⁹

⁹ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2561

โรงเรียนบางกพิทยา

โรงเรียนบางกพิทยา ตั้งอยู่เลขที่ 65 หมู่ 2 ต.บางเขา อ.หนองจิก จ.ปัตตานี ถูกฝ่ายความมั่นคงกล่าวหา และดำเนินคดีในข้อหาทุจริตงบประมาณไปสนับสนุนกลุ่มก่อวินาศกรรมแม้ว่าเจ้าหน้าที่ศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี ได้ชี้แจงถึงความบริสุทธิ์ของโรงเรียนแล้วก็ตามโรงเรียนก็ยังคงถูกเพ่งเล็งอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้อุสตาซในโรงเรียนจำนวน 1 คน ถูกควบคุมตัว 2 ครั้ง ในปีนี้และอีกคนหนึ่งถูกควบคุมตัว 2 ครั้ง ในระยะเวลา 2 ปี โดยไม่มีการดำเนินคดีแต่อย่างใด ซึ่งทุกครั้งที่เกิดเหตุการณเกิดขึ้นที่ตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี โรงเรียนก็จะโดนตรวจค้นโดยในปี 2560 โรงเรียนถูกตรวจค้นพร้อมกับการตรวจดีเอ็นเอเด็กนักเรียนในโรงเรียนจำนวน 50 คน อายุระหว่าง 12-18 ปี ปัจจุบันโรงเรียนถูกตรวจพบว่าการกระทำเรื่องผิดเรื่องทุจริตและมีการดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรม โรงเรียนมีเด็กนักเรียนประมาณ 1,500 คน แต่ในช่วงเดือนเมษายน 2561 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ไปตรวจสอบรายชื่อเด็กในหมู่บ้านต่างๆ และบอกว่าไม่ให้ไปเรียนที่โรงเรียนบางกพิทยาทำให้ปัจจุบันมีเด็กนักเรียนประมาณ 1,100 คน

โรงเรียนประสานวิทยามูลนิธิ

เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตั้งอยู่เลขที่ 85/ 1 หมู่ 5 ต.ยะรัง อ.ยะรัง จ.ปัตตานี มีทหารเข้าค้นที่โรงเรียน และได้ยึดเอกสารทางการเงิน บัญชีครู บัญชีการเงิน ทะเบียนรถ พร้อมยึดโฉนดที่ดินรวมทั้งของชาวบ้านที่เอามาฝากไว้ 60 ฉบับ และยึดเงินซึ่งเก็บไว้ในกระเป๋าเล็กๆ แยกไว้จำนวนหลายใบในนั้นเป็นเงินคนแก่ที่มาพักที่พอเนาะเงินของครอบครัวเจ้าของโรงเรียน เงินที่เก็บจากนักเรียนที่กำลังจะจบค่าถ่ายรูปวันรับใบประกาศนียบัตร และยังมีเงินจากสวนยางของญาติที่อยู่ซาอุดีอาระเบีย เงินจากร้านค้าในโรงเรียน เงินจากบริษัทรถบัสอัดลูกอเดอร์ บิสเนส ที่เปิดเช่าเหมามบริการ โรงเรียนประสานวิทยามูลนิธิ มีนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ 3,584 คน ครู 216 คน

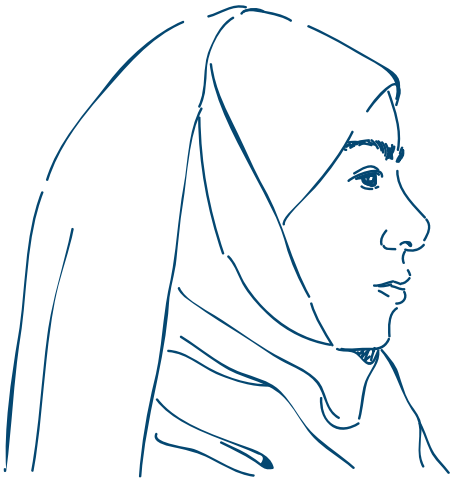

การเลือกปฏิบัติทางศาสนาต่อเด็ก

อิญาบ

ถึงแม้ว่าจะมีนโยบายจากสภาความมั่นคงแห่งชาติและนโยบายจากหน่วยงานราชการในพื้นที่ในการรณรงค์เรื่องสังคมพหุวัฒนธรรมแต่ก็ยังคงเกิดการเลือกปฏิบัติทางด้านศาสนาคือการห้ามนักเรียนสวมอิญาบในโรงเรียน กรณีที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความขัดแย้งในระดับโรงเรียนและระดับประชาชน และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2551

โรงเรียนอนุบาลปัตตานี จังหวัดปัตตานี

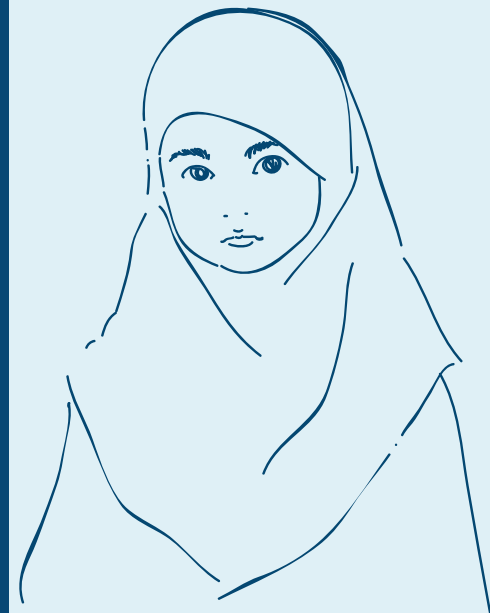
โรงเรียนอนุบาลจังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ริมถนนมะรุฎ ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี อยู่ตรงข้ามวัดนพวงศาราม มีชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า “โรงเรียนวัดนพวงศาราม” มีนักเรียนมุสลิมร้อยละ 40 ที่ดินตั้งอยู่ในเขตธรณีสงฆ์และมีที่ดินที่ทางมุสลิมบริจาคจำนวน 360 ตารางวา ที่ผ่านมาผู้ปกครองได้มีการขออนุญาตทางโรงเรียนให้มีกรแต่งกายตามหลักศาสนาอิสลามในโรงเรียนมาอย่างต่อเนื่องแต่ไม่ได้รับอนุญาตจากทางโรงเรียนจนกระทั่งปลายเดือน มีนาคม 2561 มีการดำเนินการและได้มีการอนุญาตให้เด็กนักเรียนสวมอิญาบได้แต่ไม่เป็นทางการแต่ปรากฏว่ามีการต่อต้านโดยผู้ปกครองนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ครูที่นับถือศาสนาพุทธ และพระสงฆ์ จนนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2551 โดยระบุว่า การแต่งกายของโรงเรียนที่เป็นที่ธรณีสงฆ์เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างวัดและโรงเรียนหลังจากนั้นในปัจจุบันปัญหานี้ยังคงคาราคาซังและทำให้เด็กถูกกั้นแกล้งในโรงเรียน มีการย้ายครูในโรงเรียน และมีการข่มขู่ผู้ปกครองและครูในโรงเรียนโดยข้าราชการระดับสูงทั้งในโรงเรียนและในหน่วยงานรัฐ ปัจจุบันผู้ปกครองเด็กได้ดำเนินการทางกฎหมายโดยได้ยื่นเรื่องไปยังศาลปกครองจังหวัดสงขลาเพื่อพิจารณา¹⁰

กรณีโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย

นางสาวเอ(นามสมมติ) ได้สามารถสอบผ่านเข้าศึกษาต่อในระดับชั้น ม.4 แผนการเรียนวิทย์ – คณิต ของโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย และมีความประสงค์จะแต่งกายชุดนักเรียนอันถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม โดยยึดตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ.2551 หลังจากการเจรจาในวันที่ 27 เมษายน 2561 โดยคู่เจรจาประกอบด้วยผู้ปกครองของนางสาวเอ ตัวแทนจากสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา ตัวแทนนักสิทธิมนุษยชน และตัวแทนคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียน 2 ท่าน ผลการประชุมสรุปว่า โรงเรียนพ่อนพันธ์ให้นักเรียนใส่ชุดนักเรียนตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการไปก่อนได้ และจะเรียกประชุมอีกในภายหลังต่อมาวันที่ 9 พฤษภาคม 2561 ผู้อำนวยการได้แจ้งต่อที่ประชุมครูว่า นางสาวเอ ได้รับการพ่อนพันธ์ให้แต่งชุดนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการข้อที่ 12 ไปพลางก่อนได้จนกระทั่งเมื่อถึงเวลาเปิดเทอม ในวันที่ 10 พฤษภาคมก็เกิดการต่อต้านโดยครูในโรงเรียน มากกว่านักเรียนโดยรวม มีการข่มขู่คุกคามนักเรียน จนกระทั่งนักเรียนไม่สามารถเรียนได้และลาออกไปในที่สุดพร้อมกับความรู้สึกเป็นลบต่อการกระทำของครูในโรงเรียนนี้และความรู้สึกแตกแยกระหว่างศาสนา

การแต่งงานเด็ก

เมื่อเดือน พ.ค.2561 ชายชาวมาเลเซียอายุ 41 ปี ได้เข้าพิธีวิวาห์กับเด็กหญิงสัญชาติไทยอายุ 11 ขวบ ซึ่งเป็นลูกสาวของลูกจ้างของชายชาวมาเลเซีย ผู้ชายมีภรรยาแล้ว 2 คน และมีลูกอีก 6 คนต่อมาองค์การพัฒนาเอกชน ทั้งที่ไทยและมาเลเซียจึงได้ร่วมการเสวนาเรื่องสิทธิเด็กทางการศึกษาและการแต่งงานในวัยเด็กและได้พูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับตัวแทนรัฐบาลไทย คือกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนใต้ และองค์กรพัฒนาเอกชน ถึงกระบวนการทางกฎหมายของประเทศมาเลเซียทั้งกฎหมายชารีอะห์และกฎหมายอาญา โดยกรณีนี้มีการดำเนินการตามกฎหมายมาเลเซียจากการไม่ขออนุญาตแต่งงานกับเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี ซึ่งกรณีมาเลเซียการแต่งงานจะทำได้เมื่อเด็กชายอายุ 18 ปี และเด็กหญิงอายุ 16 ปี หากจะแต่งงานต้องได้รับอนุญาตจากศาล ทั้งนี้กฎหมายคุ้มครองเด็กของมาเลเซียเพิ่งประกาศใช้เมื่อปี 2560 จึงยังไม่มีกรณีการดำเนินการตามกฎหมายนี้ สำหรับประเทศไทยระบุว่า ถ้าคู่สมรสเป็นผู้เยาว์ที่มีอายุ 17 ปีขึ้นไป เมื่อได้จดทะเบียนสมรสแล้ว กฎหมายถือว่า ผู้นั้นได้บรรลุนิติภาวะแล้ว และสามารถทำกิจการงานต่างๆได้เอง โดยไม่ต้องเป็นไปตามความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครอง และแม้จะหย่ากันก่อนอายุ 20 ปี บริบูรณ์ ก็ยังคงเป็นผู้บรรลุนิติภาวะอยู่ ชายหญิงที่มีอายุไม่ครบ 17 ปี บริบูรณ์ ศาลอาจอนุญาตให้สมรสได้ จากกรณีการแต่งงานที่เกิดขึ้นเชื่อว่าเกิดจากปัญหาความยากจน กฎหมายที่ไม่เข้มแข็งเพียงพอ การหลอกลวงเด็กจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดการปลุกปั่นโดยภาคประชาชนและหน่วยงานรัฐทั้งจากส่วนกลางและภาคใต้เพื่อให้เกิดการออกระเบียบและแก้ไขกฎหมายป้องกันปัญหาในอนาคตในที่สุดทางคณะกรรมการอิสลามกลางจึงได้ออกระเบียบการกำหนดอายุเด็กที่สามารถแต่งงานได้คือ 17 ปี และนำไปปฏิบัติต่อไป

ภาพ จาก Story.motherhood.com.my เป็นภาพชายชาวมาเลเซียวัย 41 ปี ที่แต่งงานกับเด็กหญิงชาวไทยอายุ 11 ปี

การละเมิดทางเพศต่อเด็ก

การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ามีทั้งบุคคลในครอบครัวและเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงดังกรณีต่อไปนี้

กรณีการล่วงละเมิดต่อเด็ก

เด็กหญิง บี (นามสมมุติ) อายุ 12 ปี ต.บ่อกอง อ.หนองจิก จ.ปัตตานี เป็นเด็กกำพร้าพ่อ และแม่กลับไปอยู่ภูมิลำเนาเดิม โดยให้เด็กอยู่กับย่าและป้าสะโก๊ เป็นผู้ปกครองของเด็กหญิง B เป็นภรรยาของลุง เด็กหญิงก็ไปทำงานที่ประเทศมาเลเซียและลูกๆ ของป้าสะโก๊ เมื่อวันเสาร์ 8 กันยายน 2561 เด็กหญิงบีได้หายออกจากบ้านไปเวลาประมาณ 9.00-14.00 น. ในระหว่างที่หายตัวไปญาติได้ตามหา เพราะเห็นว่าไม่ได้ไปที่โรงเรียนตาดีกา และไม่อยู่บ้าน ต่อมาคุณครูประจำชั้นสังเกตเห็นว่าเด็กมีอาการเจ็บ ทานแล้วไม่ตอบ ไม่ค่อยพูดจาจากปกติเป็นเด็กที่ร่าเริง จึงมาหาญาติที่บ้านเพื่อสอบถามอาการผิดปกติของเด็กหญิง B ซึ่งญาติก็ได้พบความผิดปกติของเด็กหญิงเช่นกัน คุณครูได้เล่าต่อว่า ได้พยายามถามเด็กหญิง B และเพื่อนๆ เด็กหญิง B ได้ยอมรับว่า วันเสาร์ที่ 8 กันยายน 2561 วันที่หายตัวไป ได้นัดเจอกับทหารในพื้นที่ หลังโรงเรียนบ้านค่าย และได้พาเด็กไปหลังโรงเรียนซึ่งเป็นลักษณะป่าไม้ มีการล่วงละเมิดทางเพศ หลังจากนั้นคุณครูและญาติได้ นำเด็กหญิงไปแจ้งความที่ สถานีตำรวจในพื้นที่เกิดเหตุ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่รับแจ้งความในเบื้องต้น และไปโรงพยาบาลบ่อกอง อ.หนองจิก เพื่อตรวจร่างกาย ที่โรงพยาบาลมีการเอาเลือดไปตรวจ แต่ไม่ได้ตรวจร่างกายและตรวจภายใน เนื่องจากเด็กหญิง B ไม่ยอม ต่อมามีการไกล่เกลี่ย พุดคุย และได้ทำข้อตกลง ชดใช้ค่าทำขวัญ ระหว่างญาติกับผู้กระทำเงิน 200,000 บาท และให้ย้ายทหารคนนี้ออกจากพื้นที่โดยในบันทึกข้อตกลง มีพยานร่วมลงนามด้วย¹¹

จากการตรวจสอบโดยหัวหน้านายทหารดังกล่าวในเบื้องต้นโดยทหารพบว่าผู้ถูกกล่าวหายอมรับว่ามีการติดต่อแบบสนิทสนมกับเด็กนักเรียนจริง แต่ไม่ได้มีการร่วมหลับนอน เพียงแค่ลูบคลำ หอมแก้ม เนื่องจากเด็กนักเรียนรักชอบเขา แต่เขาปฏิเสธเพราะว่าเขามีเมียแล้ว ต่อมาผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ได้สั่งลงโทษทางวินัยขั้นสูงสุด ด้วยการปลดอาสาสมัครทหารพรานคนดังกล่าวออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่ 19 ตุลาคม 2561 ที่ผ่านมา และได้มีการดำเนินตามกฎหมายอาญา

¹¹ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลในหมู่บ้านโดยกลุ่มวิจัย

จากปัญหาที่เกิดขึ้นพบว่าทางโรงเรียนและตำรวจไม่ได้แจ้งให้ทางกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งมีเจ้าหน้าที่คุ้มครองเด็กทราบทำให้ไม่มีกลไกเข้าไปดูแลสภาพจิตใจของเด็กและเด็กไม่ได้รับการคุ้มครองจนนำไปสู่การเผยแพร่ในโลกออนไลน์และในที่สุดเด็กไม่สามารถอาศัยในที่อยู่เดิมได้ ในปัจจุบันทางชุมชนได้ร่วมกันออกแบบมาตรการป้องกันการละเมิดต่อเด็กและสตรีในหมู่บ้านแต่ก็ต้องพิจารณาต่อไปว่ากลไกที่ออกแบบจะไม่เป็นการละเมิดเด็กซ้ำหรือไม่

ความรุนแรงในครอบครัว พ่อบั่นลูก

ความรุนแรงในครอบครัวไม่เป็นที่ปรากฏในทางสาธารณะด้วยปัจจัยทางสังคมไม่ว่าจะเป็นเพราะศาสนา ชุมชน หรือสังคมชายเป็นใหญ่ทำให้เด็กถูกละเลยและไม่ได้รับการปกป้องคุ้มครองจากบุคคลในครอบครัวดังเช่นกรณีเด็กถูกพ่อบั่นลูกจนตั้งครรภ์ 7 เดือน ที่ อ.กาบัง จ.ยะลา เมื่อช่วงเดือนกันยายน 2561 ต่อมาได้มีทำงานร่วมระหว่างองค์กรพัฒนาเอกชนและหน่วยงานภาครัฐไม่ว่าจะเป็นทีมสหวิชาชีพ/หน่วยงานผู้รับพิทักษ์เจ้าหน้าที่ได้มีการลงพื้นที่ทันที เด็กได้รับการช่วยเหลือส่วนผู้ก่อเหตุถูกจับกุมดำเนินคดี ทั้งนี้องค์กรที่ทำงานด้านสตรีพบว่าปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว การข่มขืนกระทำชำเราในเด็ก การตั้งครรภ์ไม่พร้อม การบังคับแต่งงานจะด้วยความยินยอมหรือไม่ยินยอม ผู้กระทำเป็นบุคคลใกล้ชิด

ผลกระทบทางด้านจิตใจของเด็กในครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบทางกฎหมาย

จากการศึกษาผลกระทบจากการถูกรบกวนต่อครอบครัวพบว่าผลกระทบที่คาดไม่ถึงเกิดขึ้นในครอบครัวผู้ที่เคยถูกควบคุมตัวด้วยกฎหมายพิเศษกล่าวคือหลังจากได้รับการปล่อยตัวจนถึงปัจจุบันส่วนใหญ่พ่อบั่นลูกหรือญาติระเวง เครียด เมื่อลูกชน เสียงดัง หรือเข้ามาใกล้ จะใช้ความรุนแรงทางวาจา สีหน้า และท่าทางต่อลูกบ่อยขึ้น ง่ายขึ้น และรุนแรงกว่าเดิม ซึ่งเกิดจากที่พ่อบั่นลูกซึมเศร้าและภาวะวิตกกังวล หลังจากผ่านเหตุการณ์การถูกรบกวนหรือการปฏิบัติที่ไร้มนุษยธรรม¹²

“ อามะ เครียดอารมณ์ร้อนถ้าลูกชนก็จะตะคอกลูกก่อนหน้านี้ไม่เคยตะคอกลูก เมื่อก่อนเขาจะสอนลูกแบบใช้เหตุผล ต่อมาตะคอก โมโห ตีลูกบ้าง ตอนนี้เริ่มลดลง ก่อนหน้าไม่เคยตีลูกเลย ”

กลไกการปกป้องคุ้มครองเด็กโดยรัฐ ศูนย์อำนวยการบริหารราชการจังหวัดชายแดนใต้

ในปี 2561 ศูนย์อำนวยการบริหารราชการจังหวัดชายแดนใต้ได้ดำเนินการจัดอบรม สัมมนาและดำเนินการผลักดันกฎหมายต่างๆ และระเบียบอาทิเช่นอายุเด็กที่จะแต่งงานได้สำหรับผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม การจัดทำคู่มืออบรมเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันการกระทำกรรม และการจัดอบรมและจัดทำคู่มือการปกป้องคุ้มครองเด็กโดยร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน จึงทำให้เกิดการขับเคลื่อนการปกป้องคุ้มครองเด็กเป็นที่ประจักษ์และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมได้

¹² จากการสัมภาษณ์ภรรยา และผู้เสียหายจากการถูกรบกวนของกลุ่มด้วยใจ

คณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทย

นับได้ว่าเป็นความก้าวหน้าของคณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทยในการปกป้องคุ้มครองเด็กโดยมีการออกระเบียบเรื่องอายุเด็กที่จะแต่งงานได้ให้สอดคล้องกับกฎหมายประเทศไทยคือเด็กอายุไม่ต่ำกว่า 17 ปี ซึ่งอาจพบกับความท้าทายในการนำไปปฏิบัติในพื้นที่จริง ทั้งนี้จะต้องมีการดำเนินการติดตามและประเมินว่าการนำไปใช้นั้นเกิดผลหรือไม่

กลไกการปกป้องคุ้มครองเด็กโดยองค์กรพัฒนาเอกชน การรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย

ในปี 2561 องค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่และส่วนกลางจำนวน 17 องค์กรได้รวมตัวเป็นเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนการทำงานเพื่อการปกป้องคุ้มครองเด็กภายใต้ชื่อเครือข่าย Child Protection Network (CPN) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กมีชีวิต ที่ได้รับการพัฒนาเท่าเทียมทั่วถึง มีโอกาสในการพัฒนา คิดทำแสดงออกโดยเคารพถึงศักดิ์ศรีในการแสดงออก เคารพความเป็นมนุษย์ มีส่วนร่วมในสังคม ในฐานะพลเมืองคนหนึ่งในสังคม โดยเน้นการทำงานแบบการคำนึงถึงชุมชนเป็นหลักเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมในระดับฐานรากและได้มีการติดตามสถานการณ์สิทธิเด็กในจังหวัดชายแดนใต้อย่างใกล้ชิดและนำเสนอต่อสาธารณะและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาเช่นกรณี การแต่งงานเด็ก ทหารกับโรงเรียนตาดีกา

1.2 การยอมรับและการปฏิบัติที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม

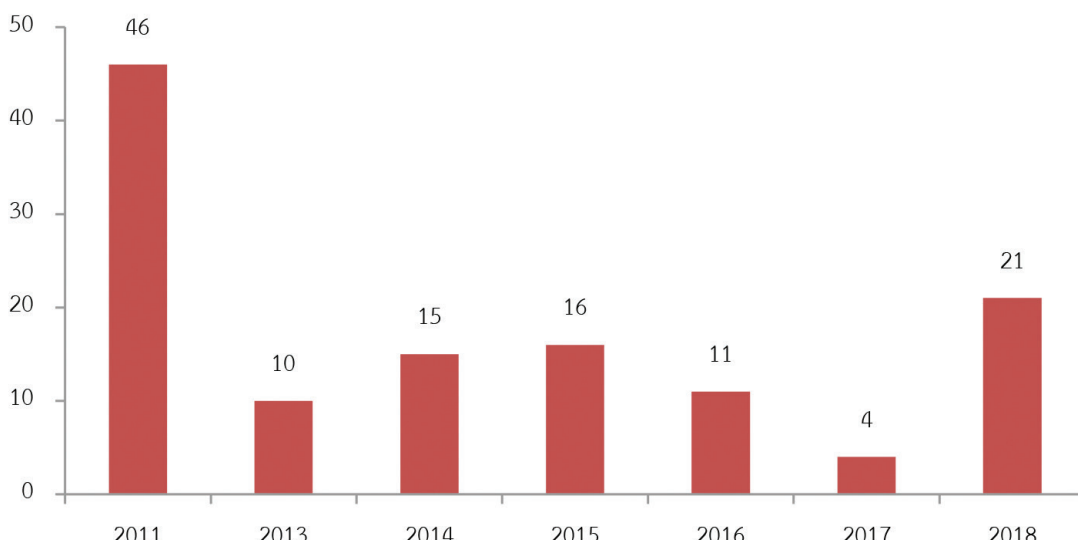
กลุ่มตัวอย่างได้เก็บรวบรวมข้อมูลผู้เสียหายจากการถูกรบกวนตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมาข้อมูลในแต่ละปีเป็นการรวบรวมเฉพาะที่กลุ่มตัวอย่างได้สัมภาษณ์โดยตรงกับผู้เสียหายที่ได้ให้ข้อมูลว่าตนเองถูกรบกวน จำนวนที่บันทึกในแต่ละปีคือจำนวนที่กลุ่มตัวอย่างได้สัมภาษณ์ในปีนั้นๆ แต่พบว่าในปี 2560 มีจำนวนผู้ที่ร้องเรียนเรื่องทรมาณน้อยเป็นผลมาจากผู้เสียหายถูกข่มขู่มิให้ร้องเรียนกลุ่มตัวอย่างและอ้างว่ากลุ่มนี้ถูกดำเนินคดีและไม่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ถูกซ้อมทรมานได้

แต่กลุ่มด้วยใจพบในเวลาต่อมาว่าการทรมานไม่ได้ลดลงเลยแม้แต่ร้อยละ 2561 และวิธีการยังคงเหมือนเดิมและเพิ่มความรุนแรงโดยไม่เกรงกลัวว่าจะมีผู้ร้องเรียนหรือไม่ เพราะหน่วยงานภาครัฐมีการตอบโต้การพูดถึงเรื่องการทรมานในพื้นที่สาธารณะหรือสื่อต่างๆ และมีการดำเนินการแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ที่กล่าวหาว่ามีการกระทำการทรมานเกิดขึ้น (SLAPP) และผู้ที่ถูกกระทำการทรมานเองก็ถูกข่มขู่ไม่ให้ร้องเรียนมิฉะนั้นจะไม่รับรองความปลอดภัยของผู้เสียหายและครอบครัวหรือจะถูกควบคุมตัวซ้ำ

ปี	จำนวน(คน)
2011	46
2013	10
2014	15
2015	16
2016	11
2017	4
2018	21

□ จำนวนผู้เสียหายจากการถูกทรมานที่ร้องเรียนกลุ่มด้วยใจ (กรณี)

กรณีตัวอย่าง

นายซี (นามสมมติ)

นายซีได้เดินทางไปพบกับเจ้าหน้าที่หน่วยเฉพาะกิจแห่งหนึ่งหลังจากมีการไปเชิญตัวที่บ้านเมื่อ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 โดยได้เดินทางไปพร้อมญาติ และผู้ใหญ่บ้านเวลา 18.30 น. จากนั้นพอเวลาประมาณ 20.30 น. เจ้าหน้าที่จากค่ายทหารแห่งหนึ่งในปัตตานี และเจ้าหน้าที่ตำรวจมาแจ้งว่าจะขอไปค้นบ้าน ใช้เวลาในการค้นประมาณ 1 ชม. โดยไม่พบสิ่งผิดปกติใดๆแต่อย่างใด จากนั้นได้พาตัวนายซีไปสถานีตำรวจเพื่อบันทึกประจำวัน ตรวจลายนิ้วมือและ DNA และได้ยึดโทรศัพท์ 1 เครื่อง และนำตัวไปควบคุมตัวที่ค่ายทหารแห่งหนึ่ง โดยอ้างว่าเป็นการชดเชยจากผู้ที่ถูกควบคุมตัวก่อนหน้านี้ ในวันที่ 3 ของการควบคุมตัวในเวลากลางคืนมีเจ้าหน้าที่เรียกเข้าไปสอบสวนโดยเจ้าหน้าที่เอาผ้าพันคอสีแดงมาปิดตา ตะเข็บที่ท้องซึ่งมีเจ้าหน้าที่ 3 คน โดยนายซีสามารถจดจำชื่อได้ทั้ง 3 คน ซึ่งเป็นคนสอบสวน 1 คนและเป็นคนทำร้ายร่างกาย 2 คน เจ้าหน้าที่ต้อยท้องทำให้ล้ม ต้อยหน้าจนพันหน้าบนด้านซ้ายหลุดและสั่งให้ผู้เสียหายเช็ดเลือด ตอนที่ล้มมีอาการหายใจไม่ออก จากนั้นสั่งให้ผู้เสียหายนอนหงายและเอาผ้าพันคออีกพันมาปิดที่หน้าและกรอกน้ำใส่ปากจนหายใจไม่ทัน กรอกน้ำนานพอสมควรและสั่งให้ลุกแต่ไม่สามารถลุกไหว นอกจากนี้มีเจ้าหน้าที่เหยียบน่อง ต้นขา ก้น และตรงซี่โครง

เจ้าหน้าที่ได้ทำร้ายร่างกายจนรู้สึกตัวว่าเกิดอะไรขึ้นบ้างก่อนที่จะไม่รู้สึกร่างกายได้ว่าเจ้าหน้าที่ทำร้ายร่างกายจนร่างกายไม่ไหวล้มลงแล้วเจ้าหน้าที่ดึงผ้าใส่รองของจากร่างกายและเหยียบที่บริเวณก้นจนเกิดรอยที่ก้นจากการเหยียบ มีน้ำในกระตักเจ้าหน้าที่เอาน้ำราดและเหยียบซ้ำทำให้เกิดอาการคันบริเวณก้น และหน้าท้องเกิดเป็นแผลมีความยาว 10 x 15 ซม. หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่สั่งให้ยืน แต่ไม่สามารถยืนได้เพราะว่ามันเกร็งไปหมดหลังจากนั้นผู้เสียหายก็ร้องไห้เพราะว่าไม่สามารถยืนได้ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่เอาผ้าพันคอ รัดคอแล้วก็ พยายามขืนมาทำให้หายใจไม่ออก หลังจากนั้นก็สลบ ไม่รู้สึกตัว รู้สึกตัวอีกทีตอนที่เจ้าหน้าที่นำหยดใส่จมูกและรู้สึกตัวตอนที่เจ้าหน้าที่กำลังดีดลูกอั้นทะ จนไม่สามารถเดินได้ 2 วัน มีการสอบสวนเป็นเวลา 36 วัน ก่อนออกจากค่าย เจ้าหน้าที่บอกว่าอย่าไปพูดถึงใครเรื่องพันหัก และได้พูดคุยอีกครั้งตอนวันที่จะออกมาจากค่าย ในระหว่างการเยี่ยมจะมีเจ้าหน้าที่ประกบตัวตลอดเวลา และในการตรวจร่างกายก่อนได้รับการปล่อยตัวเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลที่ตรวจได้แค่จับแขนและตรวจภายนอกไม่ได้สอบถามรายละเอียดและไม่ได้ตรวจดูตามร่างกาย

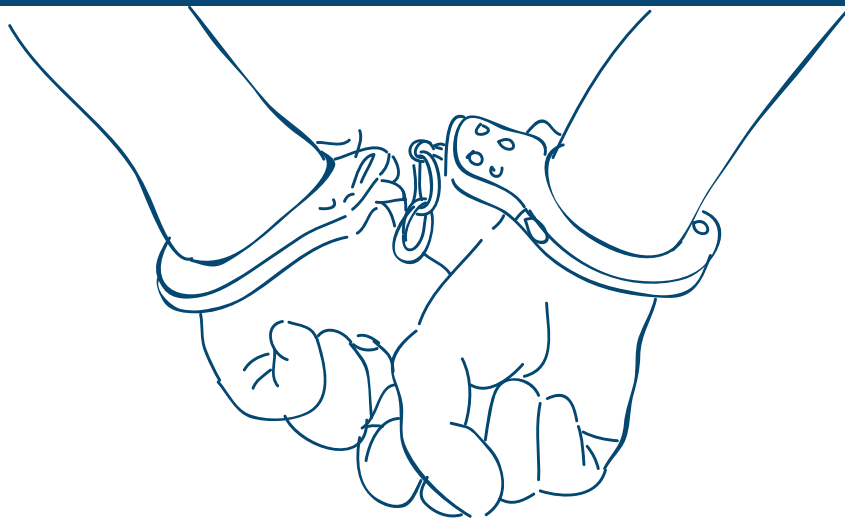
นายดี (นามสมมติ)

“ วันหนึ่งในเดือนมกราคมเวลา 04.00 น. มีเจ้าหน้าที่ประมาณ 20 นาย ใส่ชุดดำพร้อมอาวุธปืนเข้ามาปิดล้อม เรียกให้คนในบ้านเปิดไฟและให้ออก มาข้างนอก เจ้าหน้าที่ห้า นายเข้าไปตรวจค้นในบ้าน โดยมีเจ้าของบ้านตาม ไปด้วยเมื่อถึงห้องเก็บของเจ้าหน้าที่ได้อาปนังค์สี่ระของเจ้าของบ้านทำให้ เจ้าของบังตกใจกลัว ต่อมาเจ้าหน้าที่พาตัวนายดีไปที่ค่ายจก. ในโรงเรียน แห่งหนึ่งในพื้นที่โดยควบคุมตัวนายเอฟ (นามสมมติ)ไปด้วย และได้ถูก สอบสวนอยู่ที่จก.โรงเรียนแห่งนี้ประมาณ 2 ชั่วโมงโดยเจ้าหน้าที่ขู่บังคับ ให้รับสารภาพโดยพูดว่า “บอกว่าจะมาคุยกันแบบทหารคุยกับทหารด้วยกัน” แล้วก็สั่งลูกน้องให้เอาถังรถยนต์มา 10 อันบอกว่าจะให้เผาให้ดู แล้วนำ ตัวไปที่ โรงพักประมาณ 30 นาที เพื่อ บันทึกประจำวัน หลังจากนั้นจึง ถูกนำตัวไปที่ จก. แห่งหนึ่งเมื่อไปถึงที่นั่นประมาณ 8.00 น. แล้วเจ้าหน้าที่ พาไปที่ห้องพักและให้ยึนเป็นเวลา 2 วัน 2 คืน จะนั่งได้ก็เมื่อขอกานข้าว

วันต่อมาในช่วงเย็น เจ้าหน้าที่เรียกไปสอบสวน 2 ชั่วโมง แล้วให้ ญาติเยี่ยม 5 นาที (ยึนอยู่ที่ข้างประตูรถ) แล้วให้กลับมายืน ตอนกลางคืน เวลาประมาณสองทุ่มเจ้าหน้าที่เข้ามาสอบสวนเรื่องการเพาียงและถาม ว่าใครเป็นทำ ใครสั่งการ นายดีก็ปฏิเสธเจ้าหน้าที่ใส่ชุดนอกเครื่องแบบ 4-5 แต่งกายเครื่องแบบครึ่งก่อนบางคนใส่เสื้อแขนสั้นบางคนใส่เสื้อแขน ยาว บางคนใส่กางเกงขาสั้น เจ้าหน้าที่เอาผ้าพันคอมาปิดตา แล้วก็ ตะ บริเวณหน้าอกหน้าท้อง ตีเข้า บริเวณต้นคอ แขน ตบบนใบหน้า ประมาณ 1 ชั่วโมง หลังจากเจ้าหน้าที่บังคับให้เปลือยกายอยู่ในห้องแอร์ที่มี อากาศหนาว ด้วยการข่มขู่ว่าถ้าไม่ถอดเขาจะถอดให้ และให้ยึนกางแขน ถ้าแขนตกก็จะโดนตีแขน ขณะขณะนั้นปิดตาอยู่ได้ยึนคนหัวเราะ และเอา ยางเส้นมาตีบนลำตัวทั่วทั้งตัวและลูกอ๊ณฑะนานประมาณ 30 นาที มี เจ้าหน้าที่ ใช้สเปรย์ฉีดน้ำลำตัวทำให้ยิ่งหนาวถึงและขู่ว่าจะช็อตด้วยไฟฟ้า จนถึงประมาณ 5ทุ่ม จึงได้กลับไปนอน

วันที่สามของการควบคุมตัว มีการสอบสวนเวลา 09.00 น. ถึง 12.00 น. เจ้าหน้าที่มาจากหน่วยงานตำรวจสอบถามเรื่องซุ่มเปาะ ใครเป็นคนชักชวน นายดีก็ตอบเพื่อให้พ้นจากการถูกกระทำอีกในระหว่างนั้นก็มีการตบ ตี เจ้าหน้าที่ถามถึงเรื่องกระสุนปืนเอาไปเก็บไว้ที่ไหนเราก็ปฏิเสธทำให้เจ้าหน้าที่ไม่พอใจ โดนตบและต้อยที่หน้าท้อง ตะขบบริเวณขาประมาณ 20 ครั้ง เจ้าหน้าที่ที่สอบสวนมีลักษณะ ผิวสีดํา รูปร่างสมส่วน หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่เรียกสอบสวนอีกครั้งเวลาประมาณ 2 ทุ่ม เจ้าหน้าที่ถามว่าคนซุ่มเปาะ (หมายถึงการสาบาน) อยู่ที่ไหนและคนชักชวนอยู่ที่ไหนเราก็ตอบเหมือนเดิมเจ้าหน้าที่จึงไม่พอใจ โดนเตะ โดนตีเข้ากว่า 30 ครั้ง และเอาผ้ามาปิดตา แล้วก็ราดน้ำไปที่ลำตัวให้รู้สึกหนาว ประมาณ 2 ชั่วโมง จนถึง 5 ทุ่ม ต่อมาเจ้าหน้าที่รู้ว่าคืนนี้เจอกันแต่สรุปว่าไม่มีการชกถาม

□ รูปแบบการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย

รูปแบบการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย	วิธีการ / รูปแบบการละเมิด
การอยู่ในอุณหภูมิต่ำสุด	อยู่ห้องแอร์เย็น ตากพัดลม ใช้สเปรย์ฉีดน้ำลำตัวทำให้อุณหภูมิต่ำ ถึงนอนคว่ำหน้าและนอนหงายแล้วเอาน้ำมาราดที่ตัว แช่น้ำลงไประดับคอประมาณ 2-3 ชั่วโมงซึ่งน้ำมีกลิ่น เหม็นมาก ฉีดสเปรย์ที่ลำตัวทำให้เปียก เย็น ทาน้ำมันนวดทำให้รู้สึกเย็น
การไม่ให้นอน	สอบสวนทั้งกลางวันและกลางคืน
การทำลายประสาทสัมผัส	ห้องขังแคบและไม่มีแสงสว่าง ไม่ได้ทานอาหาร ปิดตา
การบีบบังคับด้านพฤติกรรม (ถูกบังคับให้ทรยศผู้อื่นอันนำพวกเขาไปสู่ความเสี่ยงต่อภัยอันตราย)	เจ้าหน้าที่เปิดฐานข้อมูลในอำเภอทุกตำบลและให้ชี้ ให้หมดใครบ้างที่เป็นคนฝึกแนวร่วม
การถูกกระทบจากภายนอก	หนังสือทรมานที่หัว มือ และหน้าอก หลัง เขยิบหลัง หัว น่อง ต้นขา ก้น และตรงซี่โครง เตะ บริเวณหน้าอกหน้าท้อง หลัง ตีเข้า ต่อยบริเวณ ต้นคอ แขน ตบบนใบหน้า ตีศอกที่ต้นคอ
การทรมานในท่าต่างๆ	ยืนกางแขน ยืนขาเดียว ยืนบนเก้าอี้ แล้วกางแขน ยืนเป็นเวลา 2 วัน 2 คืน อดหลับอดนอน ยืนเป็นเวลา 3 วัน 3 คืน สั่งให้วิดพื้น 10 ครั้ง ให้ลุกนั่ง 10 ครั้ง และให้ยืนกางแขน 30 นาที เอามือไขว้หลังและมัดมือ
การข่มขู่: จะทำให้เสียชีวิต จำลอง การประหารชีวิต จะทำอันตราย ครอบครัวหรือเพื่อน จะเพิ่มการ ทรมานและ/หรือการจำคุก	ข่มขู่ ขู่ว่าจะจับพ่อ ขู่เรื่องเพื่อน ว่าเพื่อนสารภาพหมดแล้ว ตะคอก ทูบตีตะ ขู่ว่าจะไม่เซ็นจะส่งกลับไปที่วังพญา ขู่ว่าจะช็อตด้วยไฟฟ้า ขู่ว่าจะเชยเย็น ขู่เรื่องจะจับภรรยา ขู่จะทำร้ายครอบครัวที่บ้าน ขู่โดยการเอาไม้มาวางบนโต๊ะ ขู่ว่าจะให้กินอุจจาระและน้ำฉี่

□ รูปแบบการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายฯ

รูปแบบการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายฯ	วิธีการ / รูปแบบการละเมิด
สภาพแวดล้อมของการคุมขัง	ไม่ได้ละหมาด ญาติเยี่ยมไม่ได้ 2-5 นาที
กระทำทางเพศ	บังคับให้เปลือยกายอยู่ในห้องแอร์ที่มีอากาศหนาว กอดเสื่อผ้าเหลืองเพียงแค่กางเกงในตัวเดียว ดัดและเตะที่ลูกอัณฑะ
ทำให้ขาดอากาศหายใจ	กรอกน้ำใส่ปาก เราหายใจไม่ทัน เอาผ้าพันคอ รัดคอ นำมาเทราดที่หน้า 2 ถัง มีทั้งน้ำเปล่า และน้ำที่ใส่น้ำแข็งให้เย็น ทำให้หายใจไม่ทัน
บาดแผลจากการตีแม่	อุปกรณ์ที่มีความคมและเล็กเหมือนปลายปากกามาจิ้มที่บริเวณแผ่นหลังมากกว่า 10 ครั้ง

จากตารางทำให้สามารถสรุปวิธีการ / รูปแบบการละเมิดในปี พ.ศ.2561 ดังนี้

1. การซ้อมทรมานทางด้านร่างกาย คือการกระทำที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้ถูกกระทำได้รับความเจ็บปวดอย่างแสนสาหัส ปรากฏบาดแผลทางร่างกาย เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลที่ต้องการไม่ว่าจะด้วยวิธีใดๆก็ตามที่เห็นได้ชัด เช่น

หนังสือทาบที่หัว มือ และหน้าอก หลัง แหย็บหลัง หัว น่อง ต้นขา ก้น และตรงซี่โครง เตะบริเวณหน้าอกหน้าท้อง หลัง ตีเข้า ต่อยบริเวณต้นคอ แขน ตบบนใบหน้า ตีศอกที่ต้นคอ

เอามือไขว้หลังและมัดมือ

อุปกรณ์ที่มีความคมและเล็กเหมือนปลายปากกามาจิ้มที่บริเวณแผ่นหลังมากกว่า 10 ครั้ง

ยืนกางแขน ยืนขาเดียว ยืนบนเก้าอี้ แล้วกางแขน ยืนเป็นเวลา 2 วัน 2 คืน อดหลับ อดนอน ยืนเป็นเวลา 3 วัน 3 คืน สั่งให้วิดพื้น 10 ครั้ง ให้ลุกนั่ง 10 ครั้ง และให้ยืนกางแขน 30 นาที

อยู่ห้องแอร์เย็น ตากพัดลม ใสสเปรย์ฉีดน้ำลำตัวทำให้ยิ่งหนาวถึง ทั้งนอนคว่ำหน้า และนอนหงายแล้วเอาน้ำมาราดที่ตัว แขน้ำลงไประดับคอประมาณ 2-3 ชั่วโมงซึ่งน้ำมีกลิ่นเหม็นมาก ฉีดสเปรย์ที่ลำตัวทำให้เปียก เย็น ทาน้ำมันขวดทำให้รู้สึกเย็น

กรอกน้ำใส่ปาก เราหายใจไม่ทัน เอาผ้าพันคอ รัดคอ นำมาเทราดที่หน้า 2 ถัง มีทั้งน้ำเปล่าและน้ำที่ใส่น้ำแข็งให้เย็น ทำให้หายใจไม่ทัน

ดัดลูกอัณฑะ เตะที่ลูกอัณฑะ

ไม่ได้ทานอาหาร ไม่ได้ละหมาด

เอาผ้าพันคอมาปิดตา

สลบ ไม่รู้สึกตัว อ่อนแรง

2. การซ้อมทรมานทางด้านจิตใจ คือ การกระทำที่ทำได้โดยเจตนา ให้อารมณ์เจ็บปวดทางใจโดยการใช้วาจาหรือท่าทางให้เกิดความอับอาย ความกลัว ความวิตก เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ เช่น

ข่มขู่ ขู่ว่าจะจับพ่อ ขู่เรื่องเพื่อน ว่าเพื่อนสารภาพหมดแล้ว ตะคอก ทูบตี ขู่ว่าจะถ้าไม่เซ็นจะส่งกลับไปคุก ขู่ว่าจะช็อตด้วยไฟฟ้า ขู่ว่าจะเชยเอ็น ขู่เรื่องจะจับภรรยา ขู่จะทำร้ายครอบครัวที่บ้าน

ขู่โดยการเอาไม้มาวางบนโต๊ะ ขู่ว่าจะให้กินซีและน้ำฉี่
ซีภาพเพื่อนคนที่ โดนเตะ ต่อย

สอบสวนทั้งกลางวันและกลางคืน

ห้องขังแคบและไม่มีแสงสว่าง

บังคับให้เปลือยกายอยู่ในห้องแอร์ที่มีอากาศหนาว
ถอดเสื้อผ้าเหลือเพียงแค่กางเกงในตัวเดียว

เจ้าหน้าที่เปิดฐานข้อมูลในอำเภอ ทุกตำบลและให้ชี้ให้หมด
ใครบ้างที่เป็นคนฝึกแนวร่วม

ให้ญาติเยี่ยม 5 นาที ญาติเยี่ยมได้เพียง 2 นาที

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำทรมาน

การกระทำทรมานได้สร้างบาดแผลทางร่างกายและจิตใจให้กับผู้ถูกกระทำอย่างยากที่จะฟื้นฟูให้กลับมาใช้ชีวิตอย่างปกติได้ทั้งนี้ผู้ที่ถูกทรมาน จากการสัมภาษณ์ผู้เสียหายจากการถูกทรมานจำนวน 20 คน ในปี 2561 พบว่าโดยส่วนใหญ่พบว่ามีอาการทางร่างกายและจิตใจ

ผลกระทบทางร่างกาย คือ มีอาการหูอื้อ ปวดเมื่อยตามบริเวณที่มีการทุบตี มีอาการปวดหัวเป็นประจำจนต้องรับประทานยาแก้ปวดตลอดเวลา ข้อมือมีการเปลี่ยนรูป มีอาการนอนหลับยาก นอนไม่หลับ สะดุ้งในเวลานอน มีอาการกระดูกตามร่างกาย

ผลกระทบทางด้านอารมณ์ มีความรู้สึกเครียด ระวัง วิตกกังวล โกรธและมีความรู้สึกอวยกลางแค้น หงุดหงิดง่าย ไม่ค่อยแสดงความรู้สึกที่อยู่ภายในเพราะกลัวคนอื่นขาดกำลังใจ

ผลกระทบต่อความคิด มีอาการหลงลืม ไม่มีสมาธิ หรือสมาธิสั้น ไม่สามารถจดจำได้ว่าได้ทำอะไรไปแล้วบ้างและยากที่จะรวบรวมสมาธิในการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ บางกรณีมีการคิดถึง ความตาย

ผลกระทบต่อจินตนาการ พบว่าบางคนมีอาการเห็นภาพหลอนว่ามีเจ้าหน้าที่เข้ามาพบเพื่อจะจับกุมอีก เห็นภาพซ้อน

ผลกระทบต่อบุคลิกภาพ เก็บกดทางความรู้สึก มักแสดงออกมาว่าตนเองเข้มแข็ง ไม่เปิดเผยความคิด เก็บตัวมากขึ้น หลีกเลี่ยงการพบผู้คน

ผลกระทบต่อภรรยาผู้ที่ถูกซ้อมทรมาน

ภรรยามีความหวาดระแวง หวาดกลัวและหลีกเลี่ยงเจ้าหน้าที่ รถเจ้าหน้าที่ ด่านตรวจ ค่ายทหารและชาวบ้านบางคน วิตกกังวลกลัวว่าสามีจะถูกจับซ้ำ เครียดและวิตกกังวลง่าย ภาวการณ์เหตุการณ์ล่องหน้า เป็นห่วงเรื่องความปลอดภัยของสามีและครอบครัว ความเครียดส่งผลต่ออาการทางกาย สามีใช้คำพูดที่ทำให้ร้ายจิตใจ หลีกเลี่ยงการเข้าสังคม รู้สึกอับอายและไม่กล้าพบปะเพื่อนๆ ขาดแรงจูงใจ ก้อแท้ สิ้นหวังในการใช้ชีวิตในปัจจุบันและอนาคต โทษตัวเอง รู้สึกว่าตัวเองไร้ค่า มีความคิดอยากตาย

ผลกระทบต่อเด็กในครอบครัวผู้ถูกทรมาน ผู้ที่ถูกทรมาน จะใช้ความรุนแรงในครอบครัวต่อเด็ก เช่น การดู บ่น ตำ ตะคอก และในที่สุดก็มีการใช้กำลัง เช่น การตีลูก

สภาพเศรษฐกิจ

จากปัญหาทางด้านสภาพจิตใจส่งผลต่อการประกอบอาชีพของผู้ที่ถูกทรมานจากการที่ไม่สามารถไปทำงานในเวลา กลางคืนหรือตอนเช้าได้ และไม่สามารถไปไหนคนเดียวได้จะต้องมี ภรรยาหรือบุคคลในครอบครัวไปด้วยเพราะความหวาดระแวงจึง ไม่สามารถทำงานเดิมได้ นอกจากนี้การถูกกล่าวหาในคดีความ มันคงทำให้ไม่มีผู้ประกอบการรับเข้าทำงานจึงส่งผลกระทบต่อรายได้ที่ ลดลง

สภาพทางสังคม

ผู้ที่เป็นเหยื่อจากการถูกรุกรานเมื่อได้รับการปล่อยตัวแล้วนอกจากสภาพจิตใจที่เปลี่ยนไปแล้วชุมชนเองก็ระแวงเพราะผู้เสียหายจากการถูกรุกรานคือผู้ที่ตกเป็นผู้ต้องสงสัยในคดีความมั่นคงหรือถูกควบคุมตัวด้วยกฎหมายพิเศษทำให้ชาวบ้านหวาดระแวงและไม่กล้าที่จะเข้ามาพูดคุยหรือทำกิจกรรมร่วมกัน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

ภายใต้สนธิสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (สนธิสัญญาต่อต้านการทรมานฯ) ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 และสนธิสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (สนธิสัญญาคุ้มครองบุคคลจากการหายสาบสูญฯ) ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามเพื่อแสดงเจตจำนงที่จะเข้าเป็นภาคีไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555 และได้มีความพยายามในการปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาดังกล่าวโดยทางสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณารับหลักการร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. .... พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญฯจำนวน 15 คน เพื่อพิจารณา เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2561 แต่ปรากฏว่าร่างดังกล่าวยังมีบางประเด็นที่ไม่

สอดคล้องกับอนุสัญญา CAT และ ICPPED ที่เกี่ยวข้องการบังคับใช้ภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน และการส่งกลับประเทศต้นทางหากได้รับอันตราย

นอกจากนี้รัฐบาลมีความพยายามในการป้องกันมิให้เกิดการทรมานขึ้นโดยได้ดำเนินการจัดตั้งกลไกการป้องกันการทรมาน โดยมีประธานคณะอนุกรรมการป้องกันการกระทำทรมานและการบังคับให้หายสาบสูญ ซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ แต่การทรมานยังคงเกิดขึ้นตลอดมาด้วยปัจจัยดังนี้

1) การทรมานยังคงเกิดขึ้นภายใต้การควบคุมตัวด้วยกฎหมายพิเศษ และรูปแบบการทรมานที่ไม่ปรากฏร่องรอยบาดแผลหรือระยะเวลาในการควบคุมตัวทำให้ไม่สามารถดำเนินการร้องเรียนได้

2) องค์การภาครัฐ หรือหน่วยงานภาคเอกชนไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบและพิจารณาข้อร้องเรียนเรื่องการทรมานเพราะการยุติโดยญาติที่เกิดจากการข่มขู่ คุกคามผู้ที่ถูกควบคุมตัวและญาติ

3) ไม่มีการดำเนินการนำคนพิดมาลงโทษ ยกเว้นกรณีพลาทหารที่ผู้กระทำผิดเป็นทหารและเหยื่อเป็นพลทหารแต่กรณีพลเรือนถูกกระทำโดยทหารไม่สามารถนำคนพิดมาลงโทษได้เพราะเป็นการปฏิบัติที่ภายใต้กฎหมายพิเศษ

4) การตอบโต้ล้างแค้นทั้งทางกฎหมาย (SLAPP) และการข่มขู่ และการคุมขังซ้ำ

1.3 การฆ่าอกระบบกฎหมาย

วิสามัญฆาตกรรม (Extrajudicial Killing) เป็นการที่เจ้าพนักงานฆ่าผู้อื่นตายโดยอ้างว่าเป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือฆ่าผู้อื่นตายระหว่างที่เขายู่ในความควบคุมของตน โดยอ้างว่าเป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่การวิสามัญฆาตกรรมในปี 2561 พบว่ามีกรณีที่เป็นที่คลางแคลงใจของประชาชนคือกรณีของนายอี เพราะสถานที่เกิดเหตุเป็นที่ชุมชนมีประชาชนอยู่ในเหตุการณ์จำนวนมาก และมีพยานยืนยันว่านายอีไม่ได้มีอาวุธและมีการต่อสู้ใดๆ แต่เนื่องด้วยกรณีนี้นายอีถูกยิงเพียงคนเดียวและเขาหลบหนีมาเป็นเวลานานจึงทำให้ครอบครัวไม่ต้องการต่อสู้ในทางกฎหมาย นอกจากนี้การวิสามัญฆาตกรรมที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายปะทะจะเป็นการตอกย้ำความเชื่อโดยเฉพาะในกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อเอกราชปัตตานีว่ารัฐไทยไม่มีความจริงใจในการแก้ปัญหาความไม่สงบ

กรณี อี (นามสมมติ)

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์เล่าว่าวันหนึ่งในเดือนมิถุนายน 2561 เวลาประมาณ 16.17 น. นายอีมาที่บ้านของเพื่อนนายอีซึ่งอยู่ในอำเภอหนึ่งในจังหวัดปัตตานี พร้อมภรรยาและลูกอายุ 2 ขวบเป็นเด็กผู้หญิง ซึ่งนายอีเป็นเพื่อนของสามีเจ้าของบ้านโดยมากับรถมอเตอร์ไซด์ สักพักภรรยาของนายอีก็บอกว่าลืมของและกลับไปพร้อมลูกโดยบอกว่าจะไปเอาของเพื่อไปเที่ยวทะเลในวัน

พรุ่งนี้เพราะช่วงนั้นเป็นช่วงหลังวันฮารีรายออีดิลฟิตรี สามีเจ้าของบ้านก็เลยพานายอีไปเปิดปอซอ (การรับประทานอาหารเช้าหลังการอดอาหารในเดือนรอมฎอนของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม) ที่มีสยิดและสามีเจ้าของบ้านก็พานายอีมาส่งที่บ้านแล้วกลับไปที่มีสยิด ต่อมาเวลาประมาณตี 3 เจ้าของบ้านตื่นขึ้นมาเพื่อกินข้าวก็ได้ยินเสียงคนเดินรอบบ้านหลายคนก็มองเห็นเจ้าหน้าที่มาปิดล้อมแต่งกายด้วยชุดดำมีปืนยาว มีรถมาทั้งหมด 4 คันรถมีการตรวจค้นมาแล้ว 2 หลังที่บ้านเป็นหลังที่ 3 ตรงข้ามบ้านเป็นบ้านของน้องเขยผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ให้น้องเขยผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านพาไปตรวจค้นบ้านชาวนบ้าน ในบ้านตอนนั้นมี 6 คน ทุกคนก็ตื่นขึ้นมาในทันทีหลังจากนั้นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเรียกให้เจ้าของบ้านให้เปิดประตูบ้าน เจ้าหน้าที่ให้เปิดไฟแล้วเรียกให้ลงไปที่บ้านที่บันไดพร้อมบัตรประชาชนของตัวเอง ขณะนั้นนายอีไม่ให้บอกว่าเขาอยู่บนบ้านด้วย ตอนที่เจ้าหน้าที่ถามว่ามีใครอีกไหม ต้องมีสิ เจ้าหน้าที่ตะคอกสอบถามว่ามีไหม สามีจึงตอบว่ามี และขณะนั้นนายอีอยู่ที่หน้าประตูบ้านแล้ว ตอนแรกเขาพยายามหนีแต่เห็นมีเจ้าหน้าที่ล้อมบ้านไว้หมดแล้วจึงไม่ได้หนี เจ้าของบ้านเล่าว่าได้ยินเสียงนายอีพูดว่ายอมแล้ว ยอมแล้ว และยกมือ พร้อมกับสอบถามเจ้าหน้าที่ว่าจะให้ถอดเสื้อด้วยไหม แต่เจ้าของบ้านและทุกคนได้ยินเสียงปืน 6-7 นัด นายอีไม่มีอาวุธ

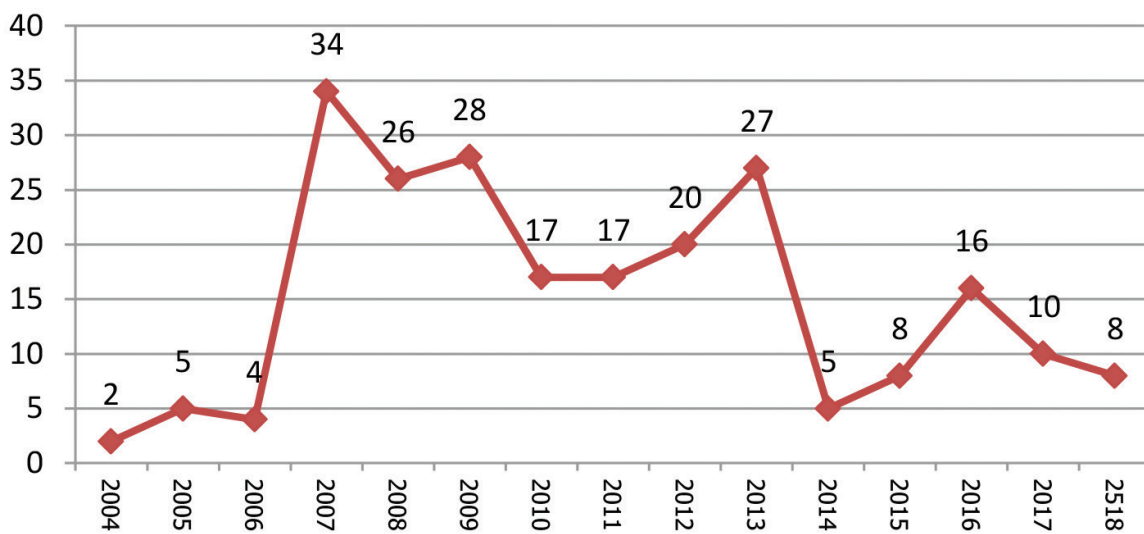

□ ตารางแสดงจำนวนผู้ที่ถูกวิสามัญฆาตกรรมปี 2547-ปัจจุบัน

ปี	จำนวน
2547	2
2548	5
2549	4
2550	34
2551	26
2552	28
2553	17
2554	17
2555	20
2556	27
2557	5
2558	8
2559	16
2560	10
2561	8

ข้อมูลจาก Deep South watch และกลุ่มด้วยใจ

Extrajudicial killing 2004-2018

□ กรณีวิสามัญฆาตกรรม ปี 2561

วันเกิดเหตุ	ชื่อผู้เสียชีวิต	ที่อยู่ของคนตาย	สถานที่เกิดเหตุ
10-เม.ย.-61	นายชอบีอรี เจะหะ	94/1 ม.5 ต.ลุโปะยิไร อ.มายอ จ.ปัตตานี	บริเวณถนนสาย 4061 เส้นทาง (ยะรัง-มายอ) พื้นที่หมู่ 6 บ้านระเว้ง ต.ระเว้ง อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
10-เม.ย.-61	ยูไซะ เจ๊ะหลง	59 ม.4 ต.บองอ อ.ระแงะ จ.นราธิวาส	บริเวณถนนสาย 4061 เส้นทาง (ยะรัง-มายอ) พื้นที่หมู่ 6 บ้านระเว้ง ต.ระเว้ง อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
20-มิ.ย.-61	นายสุไลมาน มูหะหมัด หรือ เปาะซู	8 ม.4 ต.รีอเสาะออก อ.รีอเสาะ จ.นราธิวาส	บ้านเลขที่ 6 ม.3 ต.กะรุบี อ.กะพ้อ จ.ปัตตานี
16-ส.ค.-61	นายฮาติม ตอแลมา	34/1 ม.2 ต.บาลอ อ.รามัน จ.ยะลา	บ้านเลขที่ 72 หมู่ 4 บ้านสะอะเะใน ต.สะอะ อ.กรงปินัง จ.ยะลา
16-ส.ค.-61	นายการือมัน มะลี	12 ม.5 ต.บาลอ อ.รามัน จ.ยะลา	บ้านเลขที่ 72 หมู่ 4 บ้านสะอะเะใน ต.สะอะ อ.กรงปินัง จ.ยะลา
21-ส.ค.-61	นายซัมซุดิน มะสะ	บ้านเลขที่ 56/2 ม.5 ต.บองอ อำเภอระแงะ จ.นราธิวาส	บ.น้ำใส ม.5 ต.ลุโปะยิไร อ.มายอ จ.ปัตตานี ใกล้กับ โรงเรียนยูวะอิสลามมูสนีรี
8 -ต.ค.-61	นายหะดาโอะ เสม สัน อายุ 40 ปี	อยู่บ้านเลขที่ 85 ม. 7 ต.เป็ยะ อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา	บ้านเลขที่ 102 ม.3 ต.สะกอม อ.เทพา จ.สงขลา
1-ธ.ค.-61	นายอาบะห์ ดีสะอะ อายุ 30 ปี		บ้านตาเนาะปูเต๊ะใน หมู่4 ต.ตาเนาะปูเต๊ะ อ.บันนังสตา จ.ยะลา

1.4 สิทธิและเสรีภาพประชาชนและการเข้าถึงความยุติธรรม

การบังคับใช้กฎหมายพิเศษโดยเฉพาะการบังคับใช้กฎอัยการศึกและพระราชบัญญัติการบริหารราชการฉุกเฉินในสามจังหวัดชายแดนใต้ส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพประชาชน โดยเฉพาะเป็นการบังคับใช้เฉพาะประชาชนชาวมลายูมุสลิม ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีดังนี้

1) การเยี่ยม

จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ต้องสงสัยที่ถูกควบคุมตัวด้วยกฎอัยการศึกและพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินที่ค่ายทหารได้รับอนุญาตให้เยี่ยมได้เพียง 5 นาที ในช่วงที่มีการบังคับใช้กฎอัยการศึกและมีการควบคุมตัวอย่างใกล้ชิดไม่สามารถพูดคุยได้ ทั้งนี้ครอบครัวต้องการการเยี่ยมในเวลาที่เหมาะสมคือ 30 นาทีและให้ความเป็นส่วนตัวในการพบกันระหว่างผู้ต้องสงสัยและญาติ หน่วยงานที่ดูแลผู้ถูกควบคุมตัวได้ให้คำตอบในเรื่องนี้ว่าการเยี่ยมในระยะเวลาน้อยเป็นการใช้วิธีการกีดกันทางจิตวิทยาในกรณีที่ผู้ต้องสงสัยไม่ให้ความร่วมมือในการซักถามและบางกรณีจะไม่ได้รับอนุญาตให้เยี่ยมได้ขึ้นอยู่กับคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

2) การควบคุมตัว

สถานที่ควบคุมตัว
ห้องที่ใช้ในการควบคุมตัวมีหลายรูปแบบ เช่น ในหน่วยเฉพาะกิจ ห้องขังที่มีขนาด ในห้อง 2 x 1.5 เมตร ไม่มีห้องน้ำ ไม่มีห้องละหมาด และมีลักษณะเหมือนห้องขังที่สถานีตำรวจ อีกทั้งมีเจ้าหน้าที่ให้ยืมตลอดเวลา

จำนวนผู้ที่ถูกควบคุมตัว

การควบคุมตัวในค่ายอิงคยุทธบริหาร จะมีการกำหนดรหัสผู้ที่เข้ามาใหม่และในกรณีที่มีการควบคุมซ้ำจะใช้รหัสเดิม เมื่อกลางเดือนมกราคม 2561 นาย ก ถูกควบคุมตัว มีเลขรหัสหนึ่ง ต่อมา นาย ข ถูกควบคุมตัว เมื่อเดือน สิงหาคม 2561 มีเลขรหัสเพิ่มขึ้น ซึ่งจากตัวเลขที่เพิ่มขึ้นมีความเป็นไปได้ว่าจะมีผู้ที่ถูกควบคุมตัวเฉลี่ยวันละ 3 คน และเมื่อความขัดแย้งผ่านมา 15 ปี อาจมีผู้ที่ถูกควบคุมตัวที่ค่ายแห่งนี้มากกว่า 10,000 คน

ในกรณีที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบก็ จะมีการควบคุมตัวประชาชนจำนวนมากแต่มีการดำเนินคดีไม่กี่คนทำให้ประชาชนถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพ และทำให้ความเชื่อมั่นต่อรัฐลดน้อยลงไปด้วย เช่นกรณีแพรณบัสที่อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา มีการควบคุมตัวประชาชนประมาณ 42 คน ได้รับการปล่อยตัว 28 คนโดยไม่มีการดำเนินคดี มีการดำเนินคดีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 33 ของผู้ที่ถูกควบคุมตัว และได้รับการประกันตัว 5 คน กรณีระเบิดที่บางปลาหมออำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี มีการควบคุมตัวประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงที่เกิดเหตุประมาณ 19 คน แต่มีการดำเนินคดี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 31 ของผู้ที่ถูกควบคุมตัว และในปัจจุบันนอกจากการจับกุมตัวจำนวนมากแล้วยังมีการเข้าไปดำเนินการกีดกันประชาชนในพื้นที่เกิดเหตุเป็นบริเวณกว้าง เช่น 3 หมู่บ้านดังประกาศล่าสุดของแม่ทัพภาค 4 กรณียิงทหารที่บ้านบางก้น อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

การควบคุมตัวซ้ำ

นาย เอฟ (นามสมมติ) เป็นหนึ่งในตัวอย่างของ ผู้ที่ถูกควบคุมตัวซ้ำถึง 4 ครั้ง ระหว่างปี 2555-2560 แต่ ไม่ถูกดำเนินคดีและในพื้นที่อำเภอยะรังมีผู้ที่ถูกควบคุม ตัวซ้ำมากกว่า 1 ครั้งหลายคน ล่าสุดอุสตาซโรงเรียน บากงพิทยาถูกควบคุมตัวครั้งแรกเมื่อเดือนมกราคม 2561 และถูกควบคุมตัวซ้ำเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2561 และครู ผู้ปกครองโรงเรียนบากงพิทยาถูกควบคุมตัวครั้งแรก เมื่อเดือนเมษายน 2560 และถูกควบคุมตัวซ้ำเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2561 ทั้งสองคนไม่ถูกดำเนินคดีและไม่มี การสอบสวนถึงเหตุการณ์ความไม่สงบแต่อย่างใด การควบคุมตัวโดยไม่มีการสอบสวนหรือการควบคุมตัวซ้ำ หลายครั้งผู้ที่ถูกควบคุมตัวมีความเสี่ยงในการถูกระทำ การทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม ทั้งที่กระทำ ต่อร่างกายและจิตใจ เช่น นาย จี เล่าให้ฟังว่าเขาถูกเยาะเย้ย ทากถางและถูกข่มขู่ว่าจะฆ่าให้เสียชีวิตเมื่อได้รับการปล่อยตัว¹³

3) การให้ประกันตัว

กรณีเพารถักัวร์ที่อำเภอบันนังสตาที่มีผู้ที่ถูกควบคุม ตัว 10 คนในเรือนจำและมีคนได้รับการประกันตัว 4 คน การได้รับการประกันนอกจากจะขึ้นอยู่กับพิจารณาของ ศาลแล้วยังขึ้นอยู่กับฐานะของผู้ต้องสงสัยและครอบครัว ด้วย นอกจากนี้ในการประกันตัวในจังหวัดชายแดนใต้ การประกันตัวจะประกอบไปด้วยหลักทรัพย์ในการค้ำประกัน ร้อยละ 70 และ เป็นเงินสดร้อยละ 30 ทำให้ประชาชนไม่มี โอกาสในการเข้าถึงการประกันตัว

4) การลงโทษแบบเหมารวม (Collective punishment) ต่อโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามและ หมู่บ้าน

จากเหตุการณ์ชุมนุมโจมตีเจ้าหน้าที่ทหารพรานที่ อ.หนองจิก จ.ปัตตานี โดยมีเจ้าหน้าที่เสียชีวิต 2 นาย บาดเจ็บ 4 นายเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2561 นำมาซึ่งการไล่ล่า

¹³ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2561

ปิดล้อมตรวจค้นอย่างต่อเนื่องวันละ 24 ชม. นับตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2561 จนถึงปัจจุบัน ในตำบลบางเขา และตำบลท่ากำชำ จังหวัดปัตตานี เป็นสองตำบลที่มีบริเวณใกล้เคียงเกิดเหตุชุมนุมโจมตี และจากการแถลงข่าวที่เชิงกร้าวของแม่ทัพภาคที่ 4 ในขณะนั้น ที่กล่าวว่า เจ้าหน้าที่กว่า 1,000 นายที่เป็นกำลังร่วมทั้ง ตำรวจ ทหาร นาวิกโยธิน หน่วยบิน และฝ่ายปกครอง ดำเนินการปฏิบัติการทางทหารเพื่อการจับกุมผู้กระทำผิดและ ขณะนี้กำลังเตรียมกฎหมายให้เข้มข้น โดยอาจจะต้องเอาผิด ถึงพ่อแม่ ภรรยา ญาติ พี่น้องของผู้ต้องสงสัยที่กำลังหลบหนี ที่สำคัญ และให้ประชาชนในพื้นที่ ตำบลบางเขา และ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี นำอาวุธปืน/เครื่องกระสุน และยานพาหนะ มาแสดงต่อเจ้าหน้าที่โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ.2457

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นการกระทำของบุคคล กลุ่มคน แต่ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นการกระทำจากคนในพื้นที่ดังกล่าวทั้งหมด การนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมายเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญ เพื่อรักษาความสงบของบ้านเมืองและป้องกันมิให้เกิดการกระทำซ้ำ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งของเจ้าหน้าที่รัฐทุกภาคส่วนและเราสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐแต่การใช้กำลังประมาณ 1,000 นาย เพื่อไล่ล่าคนร้ายเพียงไม่กี่คนเป็นการใช้กำลังที่ไม่ได้สัดส่วน (disproportionate use of force) อันจะส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อาทิเช่น เกิดบรรยากาศของความหวาดกลัวเจ้าหน้าที่ เด็กที่จะเห็นอาวุธปืนตลอดเวลาในหมู่บ้านของตนเอง ผู้หญิงหวาดกลัวและกังวลว่าสามี ลูกชาย พี่ชายจะถูกควบคุมตัว ประชาชนไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติโดยเฉพาะอาชีพประมงพื้นบ้านเพราะพื้นที่ทำงานถูกกล่าวหาว่าเป็นพื้นที่ช่องสุม

ถึงแม้ว่าประเทศไทยได้เป็นภาคีในสนธิสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4 ว่าด้วยการปกป้องคุ้มครองบุคคลพลเรือนในระหว่างสงคราม หรือ การขัดแย้งทางกำลังทหารแต่จากการแถลงของเจ้าหน้าที่ที่กล่าวว่า “จะเอาผิด ถึงพ่อแม่ ภรรยา ญาติพี่น้องของผู้ต้องสงสัยที่

กำลังหลบหนี” และการประกาศให้ชาวบ้านนำยานพาหนะทุกชนิดมารายงานต่อเจ้าหน้าที่เป็นการลงโทษแบบเหมารวม (collective punishment) ซึ่งในอนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4 ในมาตรา 33 มาจากข้อ 50 กฎข้อบังคับของเขกว่า “ไม่มีการลงโทษทั่วไปทั้งทางการเงินหรือการลงโทษอื่นๆต่อประชาชนเพราะการกระทำส่วนบุคคล ซึ่งการกระทำเหล่านั้นไม่สามารถถือได้ว่าเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน” และนอกจากนี้ยังเป็นการละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนในอีกหลายๆ ฉบับ

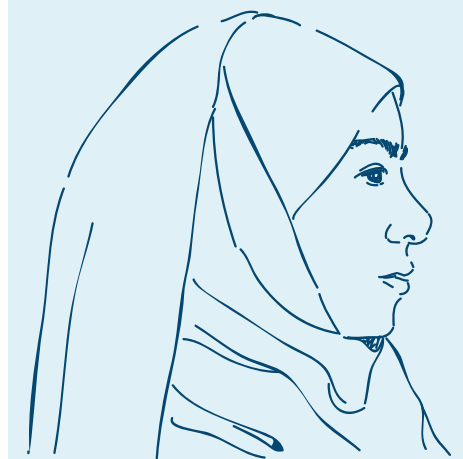
มาตรการนี้เชื่อว่ามีเป้าหมายเพื่อกดดันให้ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงและปฏิเสธการสนับสนุนผู้ให้ความรุนแรง แต่ผลที่ปรากฏอาจออกมาตรงข้ามได้ เพราะประชาชนถูกกดดันและควบคุมการใช้ชีวิตประจำวัน ถูกกล่าวหาแบบเหมารวม และ ขาดความเชื่อมั่นในระบบกฎหมายเพราะการกล่าวหาโดยปราศจากหลักฐานกับคนหลายคนเพียงเพื่อจับกุมคนเพียงบางคน ซึ่งเป็นการทำลายบรรยากาศการสร้างความสัมพันธ์ภาพและฟื้นฟูสังคม

1.5 ผู้หญิงในสถานการณ์ความไม่สงบ

ผลกระทบจากความขัดแย้งที่ส่งผลต่อผู้หญิงมีทั้งผลกระทบทางตรงและทางอ้อมในภาพรวมผลกระทบทางตรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงมีแนวโน้มที่คงที่ จากสถานการณ์ในปี 2561 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้เคราะห์ร้ายชายเป็นไปในทิศทางเดียวกันแต่ผู้ชายจะมีจำนวนที่มากกว่าคือ ร้อยละ 80.12 และผู้หญิงร้อยละ 19.88 แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงที่ทำให้ผู้หญิงต้องเผชิญกับความยากลำบากคือผลกระทบทางอ้อมหลังการสูญเสียผู้นำในครอบครัว

เหตุการณ์ในปี 2561 ที่สะท้อนขวัญคือกรณีเด็กหญิงและผู้หญิงถูกยิงเสียชีวิตที่อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส และการโจมตีชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านที่อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเกิดกับผู้หญิงไทยพุทธ นอกเหนือไปจากผลกระทบโดยตรงกับผู้หญิงมลายู-มุสลิมยังได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายดังนี้

1) ผู้หญิงถูกควบคุมตัวภายใต้กฎหมายพิเศษเช่นกรณีนางสาว เฮซ (นามสมมติ) เมื่อเดือนพฤษภาคม เวลา 23.00 น.

เจ้าหน้าที่เข้ามาปิดล้อมตรวจค้นบริเวณซอย 10 ตลาดเก่า จ.ยะลา เจ้าหน้าที่กว่า 5 คันรถ ไล่ชุดเต็มเครื่องแบบสีดำอาวุธครบมือมีทั้งปืนยาว ปืนสั้นและไล่กำลังเข้ามาเคาะประตูหอและให้คนที่อยู่ข้างในออกมาข้างนอกในขณะนั้นอยู่กับเพื่อนๆ จำนวนทั้งหมด 6 คน เพื่อนเป็นคนออกไปเปิดประตูเจ้าหน้าที่บังคับให้ทุกคนออกมาข้างนอก หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ถือไล่กำลัง 2 คนเข้าไปและอีก 9 คนถือปืนเข้าไปตรวจค้นหลังจากนั้นเจ้าหน้าที่จึงขอให้แสดงบัตรประชาชน เฮซ และ โอ (นามสมมติ) ก็ได้พาเจ้าหน้าที่ไปตรวจข้าวของก่อนหน้านี้ เจ้าหน้าที่ให้เปิดกระเป๋าให้ดูทางเจ้าหน้าที่สงสัยว่ามีคนอยู่ในหอเพราะไม่มีข้าวของอื่นมีแต่หมอนกับผ้าห่มเพราะกำลังจะย้ายกัน หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่สอบถามว่ารู้จักคนชื่อโอ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ขอเช็คโทรศัพท์ข้อมูลต่างๆ ในโทรศัพท์จากนั้นมีเจ้าหน้าที่หญิงค้นตัวแล้วเจอโทรศัพท์อีกเครื่องที่มีรูปบุคคลดังกล่าวเจ้าหน้าที่จึงนำตัวไปที่ค่ายจารูพร้อมเพื่อนอีกคนชื่อ เจ (นามสมมติ) ผู้หญิงคนอื่นก็ตกใจร้องไห้ ต่อมาเจ้าหน้าที่ได้ปล่อยตัวออกมาเวลาตี 5 ในขณะนั้นมีการขู่ว่า “ถ้าตอบไม่หมดจะต้องอยู่ที่นี่ 7 วัน” เพื่อนต่างพากันตกใจและหวาดระแวงหลังจากที่ออกมานั้นก็ยังมีเจ้าหน้าที่โทรมาตลอดเพื่อสอบถามถึงโอ และได้ขอให้เราร่วมมือและจะให้รางวัลเป็นการตอบแทนพร้อมกับขู่ว่าถ้าปิดเครื่องหนีจะตามไปที่บ้านเพราะรู้จักบ้านทำให้ผู้หญิงเกิดความหวาดกลัว ระแวงฝันร้ายและนอนไม่หลับ

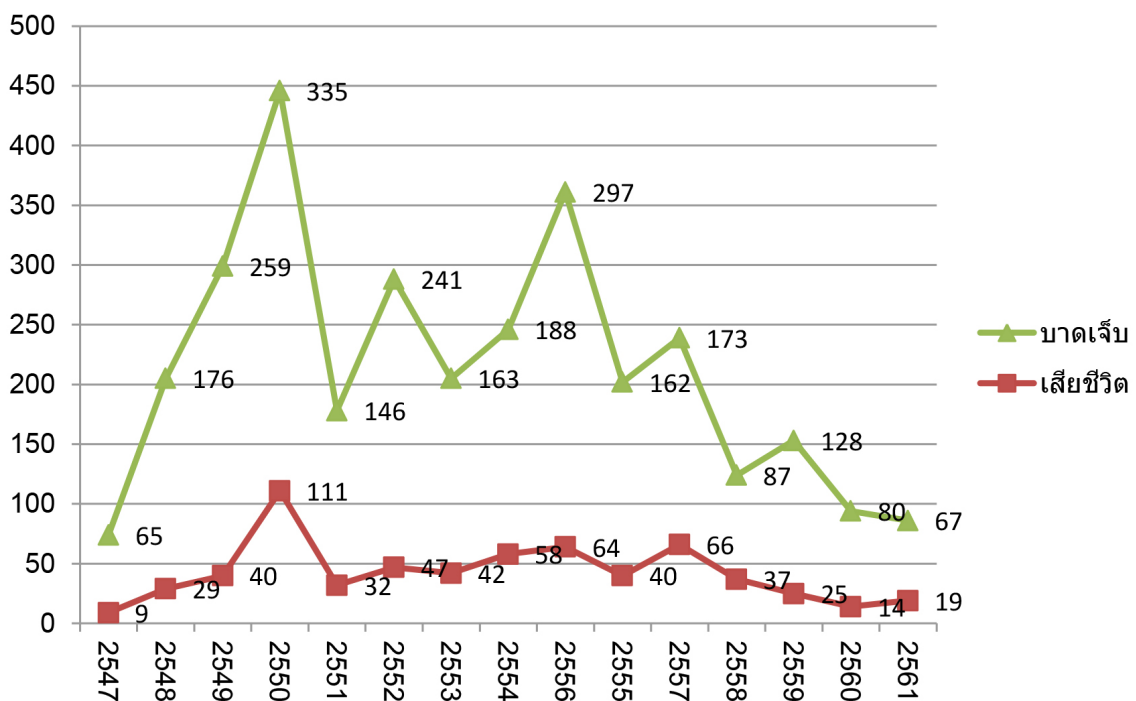
2) ผู้หญิงถูกควบคุมตัวด้วยกฎหมายพิเศษและถูกคุมขังในค่ายทหารเป็นเวลานาน ทั้งนี้การสอบสวนก็ไม่ได้ดำเนินการสอบสวนทุกวันทำให้ผู้หญิงมีความกังวลเรื่องลูกที่ต้องดูแลและการอยู่ภายในสถานที่ที่มีผู้ชายจำนวนมากโดยเฉพาะผู้หญิงมุสลิมที่มีข้อจำกัดหลายประการด้วยกันเพื่อป้องกันมิให้ผู้หญิงมุสลิมถูกตีตรา

3) ผู้หญิงถูกดำเนินคดีในข้อหาให้ที่พักพิงผู้ต้องสงสัยและถูกคุมขัง

□ ตารางแสดงจำนวนผู้หญิงและเด็ก ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ

ปี	เสียชีวิต	บาดเจ็บ
2547	9	65
2548	29	176
2549	40	259
2550	111	335
2551	32	146
2552	47	241
2553	42	163
2554	58	188
2556	64	297
2555	40	162
2557	66	173
2558	37	87
2559	25	128
2560	14	80
2561	19	67
รวม	633	2,567

□ แผนภูมิแสดงจำนวนผู้หญิงและเด็กผู้หญิงที่เสียชีวิตและบาดเจ็บตั้งแต่ปี 2547-2561

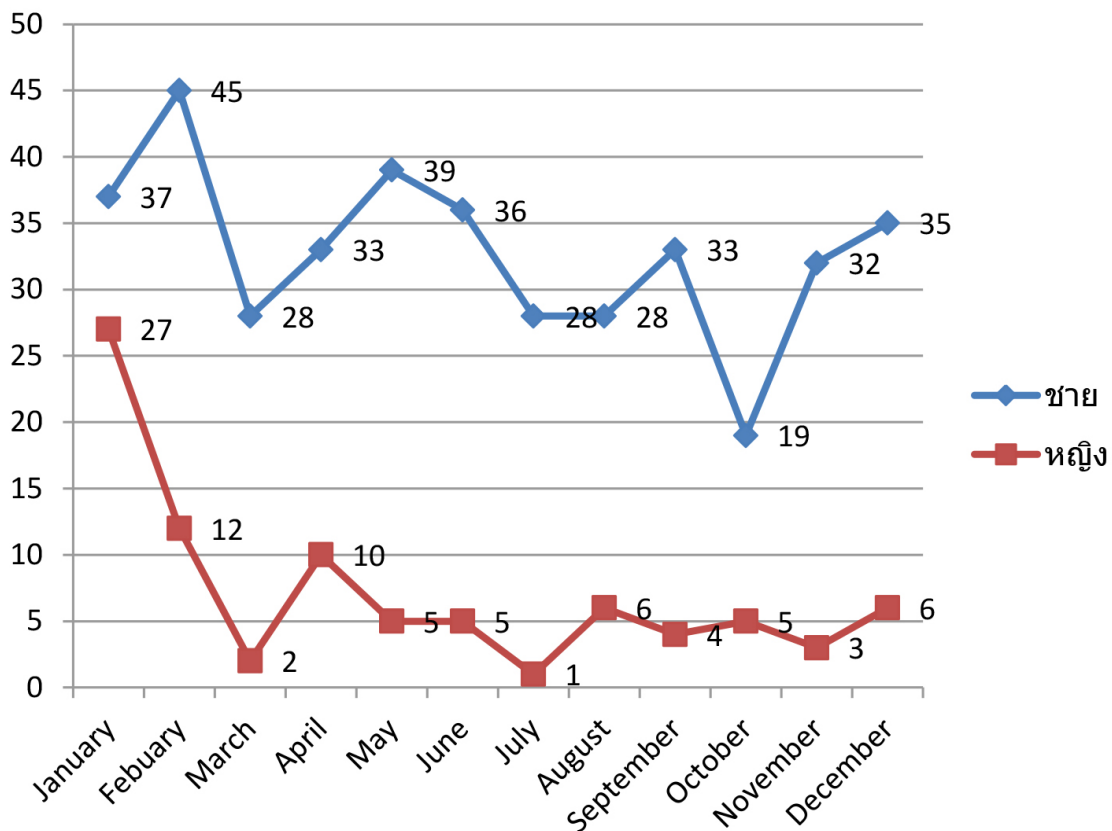

□ ตารางแสดงจำนวนผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บแยกประเภทหญิงและชาย ปี 2561

เดือน	ชาย	หญิง
มกราคม	37	27
กุมภาพันธ์	45	12
มีนาคม	28	2
เมษายน	33	10
พฤษภาคม	39	5
มิถุนายน	36	5
กรกฎาคม	28	1
สิงหาคม	28	6
กันยายน	33	4
ตุลาคม	19	5
พฤศจิกายน	32	3
ธันวาคม	35	6
รวม	393	86
ร้อยละ	82.05	17.95

□ แผนภูมิแสดงจำนวนผู้หญิงและเด็กผู้หญิงที่เสียชีวิตและบาดเจ็บตั้งแต่ปี 2547-2561

1.6 นักปกป้องสิทธิมนุษยชน

การคุกคามนักปกป้องสิทธิมนุษยชนมีจำนวนมากในจังหวัดชายแดนใต้ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษา ประชาชนที่เรียกร้องสิทธิของตนเองหรือนักกิจกรรม ในรายงานฉบับนี้จะหยิบยกกรณีที่เป็นที่รู้จักและโดนกระทำซ้ำบ่อยครั้งคือ

กรณีกลุ่มสหพันธ์นิสิต นักศึกษานักเรียนและเยาวชนปาตานี หรือ เปอร์มาส

จากกรณีเมื่อคืนวันที่ 11 กันยายน ที่ผ่านมานี้ ได้เกิดเหตุคนร้ายลอบยิงทหารพราน สังกัดกองร้อย ทพ.4303 ที่ริมถนนสายบ้านดอนนา หมู่ 5 ต.บางเขา อ.หนองจิก จ.ปัตตานี จนเสียชีวิต 2 นาย และได้รับบาดเจ็บ 4 นาย ทำให้แม่ทัพภาค 4 ประกาศคำสั่ง 89/2561 ส่งผลให้ประชาชนใน 3 หมู่บ้านได้รับความเดือดร้อนจากคำสั่งดังกล่าว ต่อมากลุ่มสหพันธ์นิสิต นักศึกษานักเรียนและเยาวชนปาตานี หรือ เปอร์มาส ซึ่งเป็นองค์กรเยาวชน ได้ลงพื้นที่เยี่ยมชาวบ้านเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2561 และออกแถลงการณ์ให้มีการยกเลิกการใช้กฎอัยการศึกเนื่องในวันสันติภาพสากล ต่อมาจึงมีกลุ่มคนไทยพื้นที่รักสันติได้นำรวมตัวอ่านแถลงการณ์ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2561 เพื่อประณามสหพันธ์นิสิตนักศึกษา นักเรียนและเยาวชนปาตานี ที่คัดค้านการใช้กฎอัยการศึก และใช้ถ้อยคำที่รุนแรงนอกจากนี้ในวันที่ 26 กันยายน 2561 มีเครือข่ายชาวพุทธ หรือ คพศ. ไปที่สถานีตำรวจภูธรปัตตานี เพื่อขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นคนกลางเรียกตัวแทนของมหาวิทยาลัยไปพูดคุยทำความเข้าใจกับความวิตกกังวลของกลุ่มในเรื่องพฤติกรรมของนักศึกษากลุ่มเปอร์มาสที่กลุ่มเห็นว่าไม่เหมาะสม

กรณีัญชานา หีมมิหน๊ะ

ัญชานา ได้เข้าร่วมโครงการ International visitor leadership program เมื่อปลายเดือนเมษายน 2561 จนถึงปลายเดือนพฤษภาคม 2561 โดยการสนับสนุนจากกระทรวงต่างประเทศสหรัฐอเมริกาและสถานทูตอเมริกาประจำประเทศไทยซึ่งมีหลายๆ คนในประเทศไทยเคยเข้าร่วมโครงการนี้แต่หลังจากกลับมาัญชานาได้รับข้อความจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงบอกว่าไปรับเงินจากสหรัฐอเมริกาเพื่อมาก่อวุ่นวายในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ จนกระทั่งเมื่อเดือนสิงหาคม 2561 มีเจ้าหน้าที่จากอำเภอสะบ้าย้อย

จำนวนหลายคนมาหาที่บ้านโดยไม่ได้บอกกล่าวว่าจะมาพบเพื่ออะไร ต่อมาจึงทราบว่ามีการกล่าวหาอัญชานาในกลุ่มเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงว่าอัญชานาเดินทางไปสหรัฐอเมริกาเพื่อไปรับเงินจำนวนมากมาก่อนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้โดยเฉพาะในหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

กรณีอิสมาแอ เตะ

สืบเนื่องจากนายอิสมาแอ เตะ ประธานองค์กรเครือข่ายสิทธิมนุษยชนปัตตานี (HAP) ได้ไปออกรายงานรายการโทรทัศน์ช่องไทยพีบีเอส เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 ในรายการ นโยบาย By ประชาชน ตอน “ยุติซ้อมทรมานโดยเจ้าหน้าที่ ต้องมีกฎหมาย” ต่อมา แม่ทัพภาคที่ 4 ได้ให้นายทหารพระธรรมนูญแจ้งความดำเนินคดีกับนายอิสมาแอที่กล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ทหาร ผ่านรายการนโยบาย by ประชาชนว่า ใช้วิธีซ้อมทรมานผู้ต้องสงสัยเพื่อได้รับสารภาพในคดีความมั่นคง ในข้อหาหมิ่นประมาท และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ (พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ) ทั้งนี้ นายอิสมาแอ เตะ ถูกเจ้าหน้าที่ทหารควบคุมตัวและทำร้ายร่างกายขณะเป็นนักศึกษา จนกระทั่งมีการดำเนินการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมและศาลปกครองได้มีคำสั่งให้กองทัพยกจ่ายค่าเสียหายกับนายอิสมาแอ เตะ

กรณีไสรยา จามจุรี

เหตุเกิดเมื่อเวลา 15.30 น.วันที่ 22 มิถุนายน 2561 ได้มีตำรวจและทหารจำนวน 2 คันรถใช้ พรก.ฉุกเฉินในการตรวจค้น โดยตอนแรกพวกเขาไปค้นบ้านฝั่งตรงก่อน 3 หลัง และในจังหวะนั้นไสรยา จามจุรี ได้เดินทางกลับมาถึงบ้านพอดี เมื่อมีเสียงคนเคาะประตูที่บ้านจึงได้เปิดประตูเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงแจ้งให้ทราบว่าขอค้นบ้าน แต่ไสรยาปฏิเสธเนื่องจากเขาไม่มีหมายค้นและได้แสดงบัตรประจำตัวข้าราชการให้เจ้าหน้าที่ทราบ แต่เจ้าหน้าที่ยังต้องการตรวจค้นและข่มขู่ว่าจะใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน แต่ไสรยา ยังคงตอบเหมือนเดิมว่าขอดูหมายค้น และได้ติดต่อเพื่อนเพื่อสอบถามถึงการบังคับใช้กฎหมายรองผู้กำกับเลยขึ้นเสียงเข้าโทรศัพท์ว่าจะไม่ใช้พรก.แล้ว แต่จะใช้กฎอัยการศึกแทน โดยให้ทหารเข้ามาในบ้าน และทำการตรวจค้นในบ้านทั้งหมด โดยทางเจ้าหน้าที่ให้เหตุผลเกี่ยวกับการตรวจครั้งนี้ว่าบ้านในย่านนี้อาจจะเป็นที่หลบซ่อนหรือให้ที่พักพิงแก่ผู้ร้ายที่ก่อเหตุวางระเบิดเอทีเอ็ม ในช่วงรอมฎอนที่ผ่านมา

กรณีผู้จัดการออนไลน์

หลังจากที่ได้ผู้จัดการออนไลน์มีการนำเสนอบทความเรื่อง ผู้เสียหายจากการถูกรถลวนวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 มีเนื้อหาระบุมาจากการสัมภาษณ์แหล่งข่าวอดีตเคยเป็นผู้ต้องสงสัยในคดีความมั่นคง ซึ่งทางแหล่งข่าวระบุว่าระหว่างถูกควบคุมตัวอยู่ในศูนย์ชกตามค่ายอภัยุทธบริหาร ต.บ่อทอง อ.หนองจิก จ.ปัตตานี ได้ถูกเจ้าหน้าที่ชุดชกถาม สังกัดหน่วยเฉพาะกิจ กรมทหารพรานที่ 43 ซ้อมทรมานปางตายเพื่อได้รับสารภาพต่อมาในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561 แม่ทัพภาค 4 ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ทหารมาแจ้งความดำเนินคดีทั้งอาญาและแพ่งในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561

2. ปัญหาอุปสรรคและความท้าทาย

การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นและเป็นปัญหามาอย่างต่อเนื่องเป็นผลมาจากประชาชนในพื้นที่ไม่ได้มีความเข้าใจและตระหนักถึงสิทธิของตนเองและผู้อื่นและกลไกการนำผู้กระทำผิดมาลงโทษไม่สามารถดำเนินการได้ไม่ว่าจะเป็นการกระทำของฝ่ายรัฐ ประชาชนหรือขบวนการแบ่งแยกดินแดน ทำให้การละเมิดจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นจากนโยบายและการสนับสนุนจากรัฐเช่นการเปลี่ยนกฎหมาย ทำให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ขยายจากการละเมิดที่เกิดจากรัฐกับประชาชนไปสู่ประชาชนด้วยกันเองจึงเป็นความท้าทายใหม่ในการแสวงหาแนวทางในการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

3. ข้อเสนอแนะต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ด้วยสภาพปัญหาและความท้าทายที่เกิดขึ้นกลุ่มด้วยใจจึงมีข้อเสนอดังต่อไปนี้

รัฐบาล

1) ดำเนินตามนโยบายของสภาความมั่นคงแห่งชาติตามที่ได้แถลงต่อสาธารณะโดยเฉพาะนโยบายในการสร้างสันติภาพด้วยแนวทางสันติวิธีและเปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสันติภาพชายแดนภาคใต้

2) ดำเนินการยกเลิกหรือทบทวนการบังคับใช้กฎหมายที่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน นำผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อขจัดปัญหาการลอยนวลพ้นผิด

3) สร้างวัฒนธรรมการเคารพในหลักสิทธิมนุษยชนให้กับเจ้าหน้าที่รัฐทุกภาคส่วนและสร้างการตระหนักรู้ถึงการเคารพในความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม

ขบวนการแบ่งแยกดินแดน

1) ให้การเคารพและไม่ละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ซึ่งมีข้อตกลงร่วมกันในสังคมโลกเพื่อการป้องกันคุ้มครองชีวิตและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในยามสงครามหรือการขัดกันทางอาวุธ

2) ไม่ปฏิบัติทางทหารที่มีความเสี่ยงที่จะกระทบต่อเด็ก สตรี และผู้ที่ไม่มีอาวุธรวมไปถึงการไม่โจมตีสถานที่สาธารณะที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง

3) แสวงหาแนวทางในการเรียกร้องความต้องการขององค์กรหรือกลุ่มของตนเองในแนวทางสันติวิธี

องค์กรพัฒนาเอกชน

1) สร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการดำเนินการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยแนวทางสันติวิธี

2) ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และสังเกตการณ์ สถานการณ์ โดยเฉพาะการละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และสื่อสารเพื่อให้สถานการณ์ความขัดแย้งไม่ส่งผลกระทบต่อผู้บริสุทธิ์

3) ดำเนินการสานเสวนาระหว่างกลุ่มคนในสังคมและส่งเสริมองค์ความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนให้กับทุกฝ่าย

กลุ่มด้วยใจ

4/37 หมู่ 7 ซอย 3 ถนนรามโกมุท ตำบลบานา
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

โทรศัพท์ : 081-8098609

Email : heemminaanchana@gmail.com

duayjaigroup61@gmail.com